

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

О ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЕШТАЈИМА
ЗА 2022. ГОДИНУ

Холдинг корпорације Крушик ад Ваљево

Београд, 28.06.2023. године

ИЗВЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

Органима управљања и руковођења Холдинг корпорације Крушик ад Ваљево

Позитивно мишљење

Извршили смо ревизију финансијских извештаја друштва **Холдинг корпорације Крушик ад Ваљево** (у даљем тексту: „Друштво“), који обухватају биланс стања на дан 31. децембра 2022. године и одговарајући биланс успеха, извештај о осталом резултату, извештај о променама на капиталу и извештај о токовима готовине за годину која се завршава на тај дан, и напомене уз финансијске извештаје које укључују сумарни преглед значајних рачуноводствених политика.

По нашем мишљењу, приложени финансијски извештаји истинито и објективно приказују, по свим материјално значајним аспектима, финансијску позицију Друштва на дан 31. децембра 2022. године, и његову финансијску успешност и токове готовине за годину која се завршава на тај дан, у складу са рачуноводственим прописима важећим у Републици Србији, заснованим на Закону о рачуноводству и рачуноводственим политикама обелодањеним у напоменама уз финансијске извештаје.

Основа за мишљење

Ревизију смо извршили у складу са Међународним стандардима ревизије (МСР) важећим у Републици Србији. Наше одговорности у складу са тим стандардима су детаљније описане у одељку извештаја који је насловљен *Одговорности ревизора за ревизију финансијских извештаја*. Ми смо независни у односу на Друштво у складу са *Етичким кодексом за професионалне рачуновође* Одбора за међународне етичке стандарде за рачуновође (ИЕСБА Кодекс) и етичким захтевима који су релевантни за нашу ревизију финансијских извештаја у Републици Србији, и испунили смо наше друге етичке одговорности у складу са овим захтевима и ИЕСБА Кодексом. Сматрамо да су ревизијски докази који смо прибавили довољни и адекватни да нам пруже основу за наше мишљење.

Материјално значајна неизвесност повезана са сталношћу пословања

Скрећемо пажњу на Напомену 3. уз финансијске извештаје, која указује да су на дан 31. децембра 2022. године укупна обртна средства износила 13.695.406 хиљада динара, што је за 2.731.649 хиљада динара мање од износа текућих обавеза на исти дан. Такође, за 2022. годину Друштво је остварило нето губитак од 1.106.717 хиљада динара. Наше мишљење није модификовано у погледу овог питања.

ИЗВЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

Органима управљања и руковођења Холдинг корпорације Крушик ад Ваљево

Остала питања

Финансијске извештаје Друштва за годину завршену 31. децембра 2021. ревидирао је други ревизор који је изразио позитивно мишљење о тим финансијским извештајима на дан 28. марта 2022. године.

Остале информације

Руководство је одговорно за остале информације. Остале информације обухватају информације садржане у Годишњем извештају о пословању (који не укључује финансијске извештаје и Извештај ревизора о њима) за годину која се завршава дан 31. децембра 2022.

Наше мишљење о финансијским извештајима се не односи на остале информације и не изражавамо било који облик закључка којим се пружа уверавање о њима.

У вези са нашом ревизијом финансијских извештаја, наша одговорност је да прочитамо остале информације, и при томе размотримо да ли постоји материјално значајна недоследност између њих и финансијских извештаја или наших сазнања стечених током ревизије, или на други начин, тако да остале информације представљају материјално погрешна исказивања.

У вези са Годишњим извештајем о пословању, спровели смо поступке прописане Законом о рачуноводству Републике Србије. Ти поступци укључују проверу да ли је Годишњи извештај о пословању у формалном смислу састављен у складу са Законом о рачуноводству Републике Србије.

На основу процедура спроведених током ревизије, у мери у којој смо били у могућности да оценимо, мишљења смо да:

- Остале информације приказане у годишњем извештају о пословању, су по свим материјално значајним питањима, усклађене са информацијама приказаним у финансијским извештајима Друштва за годину која се завршава на дан 31. децембра 2022. године,
- Приложени Годишњи извештај о пословању за 2022. годину јесте састављен у складу са Законом о рачуноводству Републике Србије.

На основу познавања и разумевања Друштва и његовог окружења стеченог током ревизије, наша је одговорност да саопштимо да ли остале информације у Годишњем извештају о пословању садрже материјално значајне погрешне наводе и да, уколико постоје, истакнемо природу тих навода. На основу поступака које смо спровели, нисмо утврдили материјално значајне погрешне наводе у Годишњем извештају о пословању.

ИЗВЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

Органима управљања и руковођења Холдинг корпорације Крушик ад Ваљево

Одговорност руководства и лица овлашћених за управљање за финансијске извештаје

Руководство је одговорно за припрему финансијских извештаја који пружају истинит и објективан приказ у складу са рачуноводственим прописима важећим у Републици Србији, заснованим на Закону о рачуноводству и за оне интерне контроле за које одреди да су потребне за припрему финансијских извештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале услед криминалне радње или грешке.

При састављању финансијских извештаја, руководство је одговорно за процену способности Друштва да настави са пословањем у складу са начелом сталности, обелодањујући, по потреби, питања која се односе на сталност пословања и примену начела сталности пословања као рачуноводствене основе, осим ако руководство намерава да ликвидира Друштво или да обустави пословање, или нема другу реалну могућност осим да то уради.

Лица овлашћена за управљање су одговорна за надгледање процеса финансијског извештавања Друштва.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извештаја

Наш циљ је стицање уверавања у разумној мери о томе да финансијски извештаји, узети у целини, не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале услед криминалне радње или грешке; и издавање извештаја ревизора који садржи мишљење ревизора. Уверавање у разумној мери означава висок ниво уверавања, али не представља гаранцију да ће ревизија спроведена у складу са Међународним стандардима ревизије увек открити материјално погрешне исказе ако такви искази постоје. Погрешни искази могу да настану услед криминалне радње или грешке и сматрају се материјално значајним ако је разумно очекивати да ће они, појединачно или збирно, утицати на економске одлуке корисника донете на основу ових финансијских извештаја.

Као део ревизије у складу са Међународним стандардима ревизије, ми примењујемо професионално просуђивање и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Исто тако, ми:

- Вршимо идентификацију и процену ризика од материјално значајних погрешних исказа у финансијским извештајима, насталих услед криминалне радње или грешке; осмишљавање и обављање ревизијских поступака који су прикладни за те ризике; и прибављање довољно адекватних ревизијских доказа да обезбеде основу за мишљење ревизора. Ризик да неће бити идентификовани материјално значајни погрешни искази који су резултат криминалне радње је већи него за погрешне исказе настале услед грешке, зато што криминална радња може да укључи удруживање, фалсификовање, намерне пропусте, лажно представљање или заобилажење интерне контроле.

ИЗВЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

Органима управљања и руковођења Холдинг корпорације Крушик ад Ваљево

- Стичемо разумевање о интерним контролама које су релевантне за ревизију ради осмишљавања ревизијских поступака који су прикладни у датим околностима, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерне контроле ентитета.
- Вршимо процену примењених рачуноводствених политика и у којој мери су разумне рачуноводствене процене и повезана обелодањивања које је извршило руководство.
- Доносимо закључак о прикладности примене начела сталности као рачуноводствене основе од стране руководства и, на основу прикупљених ревизијских доказа, да ли постоји материјална неизвесност у вези са догађајима или условима који могу да изазову значајну сумњу у погледу способности ентитета да настави са пословањем у складу са начелом сталности. Ако закључимо да постоји материјална неизвесност, дужни смо да у свом извештају скренемо пажњу на повезана обелодањивања у финансијским извештајима или, ако таква обелодањивања нису адекватна, да модификујемо своје мишљење. Наши закључци се заснивају на ревизијским доказима прикупљеним до датума извештаја ревизора. Међутим, будући догађаји или услови могу за последицу да имају да ентитет престане да послује у складу са начелом сталности.
- Вршимо процену укупне презентације, структуре и садржаја финансијских извештаја, укључујући обелодањивања, и да ли су у финансијским извештајима приказане основне трансакције и догађаји на такав начин да се постигне фер презентација.

Саопштавамо лицима овлашћеним за управљање, између осталог, планирани обим и време ревизије и значајне ревизијске налазе, укључујући све значајне недостатке интерне контроле које смо идентификовали током ревизије.

Београд, 28.06. 2023. године

Лиценцирани овлашћени ревизор
др Јелена Крпић

Попуњава правно лице - предузетник

Матични број 07096364

Шифра делатности 2540

ПИБ 101493890

Назив HOLDING KORPORACIJA ZA METALOPRERADU, OSNIVANJE, FINANSIRANJE I UPRAVLJANJE KRUŠIK AD VALJEVO

Седиште ВАЉЕВО, ВЛАДИКЕ НИКОЛАЈА 59

БИЛАНС СТАЊА

на дан 31.12.2022. године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
	АКТИВА					
00	А. УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ	0001				
	Б. СТАЛНА ИМОВИНА (0003 + 0009 + 0017 + 0018 + 0028)	0002	5	6.711.798	5.860.670	
01	1. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА (0004 + 0005 + 0006 + 0007 + 0008)	0003	5	14	234	
010	1. Улагања у развој	0004				
011, 012 и 014	2. Концесије, патенти, лиценце, робне и услужне марке, софтвер и остала нематеријална имовина	0005	5	14	234	
013	3. Гудвил	0006				
015 и 016	4. Нематеријална имовина узета у лизинг и нематеријална имовина у припреми	0007				
017	5. Аванси за нематеријалну имовину	0008				
02	II. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (0010 + 0011 + 0012 + 0013 + 0014 + 0015 + 0016)	0009	6	6.299.793	5.447.454	
020, 021 и 022	1. Земљиште и грађевински објекти	0010	6	3.252.229	1.635.712	
023	2. Постројења и опрема	0011	6	1.508.147	794.481	
024	3. Инвестиционе некретнине	0012	6	372.071	1.130.632	
025 и 027	4. Некретнине, постројења и опрема узети у лизинг и некретнине, постројења и опрема у припреми	0013	6	856.410	1.160.384	
026 и 028	5. Остале некретнине, постројења и опрема и улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми	0014	6	303.952	395.531	
029 (део)	6. Аванси за некретнине, постројења и опрему у земљи	0015	6	6.984	370.714	
029 (део)	7. Аванси за некретнине, постројења и опрему у иностранству	0016				
03	III. БИОЛОШКА СРЕДСТВА	0017				
04 и 05	IV. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ И ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА (0019 + 0020 + 0021 + 0022 + 0023 + 0024 + 0025 + 0026 + 0027)	0018	7	411.991	412.982	

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање _____ 20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
040 (део), 041 (део) и 042 (део)	1. Учешћа у капиталу правних лица (осим учешћа у капиталу која се вреднују методом учешћа)	0019	7	163.974	164.666	
040 (део), 041 (део), 042 (део)	2. Учешћа у капиталу која се вреднују методом учешћа	0020				
043, 050 (део) и 051 (део)	3. Дугорочни пласмани матичном, зависним и осталим повезаним лицима и дугорочна потраживања од тих лица у земљи	0021				
044, 050 (део), 051 (део)	4. Дугорочни пласмани матичном, зависним и осталим повезаним лицима и дугорочна потраживања од тих лица у иностранству	0022				
045 (део) и 053 (део)	5. Дугорочни пласмани (дати кредити и зајмови) у земљи	0023				
045 (део) и 053 (део)	6. Дугорочни пласмани (дати кредити и зајмови) у иностранству	0024				
046	7. Дугорочна финансијска улагања (хартije од вредности које се вреднују по амортизованој вредности)	0025				
047	8. Откупљене сопствене акције и откупљени сопствени удели	0026				
048, 052, 054, 055 и 056	9. Остали дугорочни финансијски пласмани и остала дугорочна потраживања	0027	7	248.017	248.316	
28 (део), осим 288	V. ДУГОРОЧНА АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0028				
288	В. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА	0029				
	Г. ОБРТНА ИМОВИНА (0031 + 0037 + 0038 + 0044 + 0048 + 0057 + 0058)	0030	8,9,10	13.695.406	7.930.015	
Класа 1, осим групе рачуна 14	I. ЗАЛИХЕ (0032 + 0033 + 0034 + 0035 + 0036)	0031	8,9,10	10.183.125	7.153.552	
10	1. Материјал, резервни делови, алат и ситан инвентар	0032	8	1.695.735	1.030.994	
11 и 12	2. Неповершена производња и готови производи	0033	9	6.479.222	5.742.431	
13	3. Роба	0034	10	64.757	73.332	
150, 152 и 154	4. Плаћени аванси за залихе и услуге у земљи	0035	10	1.678.740	302.243	
151, 153 и 155	5. Плаћени аванси за залихе и услуге у иностранству	0036	10	264.671	4.552	
14	II. СТАЛНА ИМОВИНА КОЈА СЕ ДРЖИ ЗА ПРОДАЈУ И ПРЕСТАНАК ПОСЛОВАЊА	0037				
20	III. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ (0039 + 0040 + 0041 + 0042 + 0043)	0038	11	233.826	369.063	
204	1. Потраживања од купца у земљи	0039	11	203.503	360.669	
205	2. Потраживања од купца у иностранству	0040	11	6.195	3.657	

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 20__	Почетно стање 01.01.20__
1	2	3	4	5	6	7
200 и 202	3. Потраживања од матичног, зависних и осталих повезаних лица у земљи	0041	11	7.172	1.309	
201 и 203	4. Потраживања од матичног, зависних и осталих повезаних лица у иностранству	0042	11	16.956	3.428	
206	5. Остала потраживања по основу продаје	0043				
21, 22 и 27	IV. ОСТАЛА КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА (0045 + 0046 + 0047)	0044	11	347.518	205.214	
21, 22 осим 223 и 224, и 27	1. Остала потраживања	0045	11	347.518	205.214	
223	2. Потраживања за више плаћен порез на добитак	0046				
224	3. Потраживања по основу преплаћених осталих пореза и доприноса	0047				
23	V. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ (0049 + 0050 + 0051 + 0052 + 0053 + 0054 + 0055 + 0056)	0048	12	3.292	3.303	
230	1. Краткорочни кредити и пласмани - матично и зависна правна лица	0049				
231	2. Краткорочни кредити и пласмани - остала повезана лица	0050				
232, 234 (део)	3. Краткорочни кредити, зајмови и пласмани у земљи	0051	12	3.292	3.303	
233, 234 (део)	4. Краткорочни кредити, зајмови и пласмани у иностранству	0052				
235	5. Хартije од вредности које се вреднују по амортизованој вредности	0053				
236 (део)	6. Финансијска средства која се вреднују по фер вредности кроз Биланс успеха	0054				
237	7. Откупљене сопствене акције и откупљени сопствени удели	0055				
236 (део), 238 и 239	8. Остали краткорочни финансијски пласмани	0056				
24	VI. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ	0057	13	2.767.648	26.147	
28 (део), осим 288	VII. КРАТКОРОЧНА АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0058	14	159.997	172.736	
	Д. УКУПНА АКТИВА = ПОСЛОВНА ИМОВИНА (0001 + 0002 + 0029 + 0030)	0059		20.407.204	13.790.685	
88	Ђ. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	0060	24	8.758.836	5.953.536	
	ПАСИВА					
	А. КАПИТАЛ (0402 + 0403 + 0404 + 0405 + 0406 - 0407 + 0408 + 0411 - 0412) ≥ 0	0401	15	3.209.427	2.509.846	
30, осим 306	I. ОСНОВНИ КАПИТАЛ	0402	15	4.437.698	4.071.698	
31	II. УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ	0403				

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
306	III. ЕМИСИОНА ПРЕМИЈА	0404				
32	IV. РЕЗЕРВЕ	0405	15	28.534	28.534	
330 и потражни салдо рачуна 331,332, 333, 334, 335, 336 и 337	V. ПОЗИТИВНЕ РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ И НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА	0406	15	2.096.307	655.317	
дуговни салдо рачуна 331, 332, 333, 334, 335, 336 и 337	VI. НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА	0407	15	147.259	146.567	
34	VII. НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК (0409 + 0410)	0408				
340	1. Нераспоређени добитак ранијих година	0409				
341	2. Нераспоређени добитак текуће године	0410				
	VIII. УЧЕШЋЕ БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ	0411				
35	IX. ГУБИТАК (0413 + 0414)	0412	15	3.205.853	2.099.136	
350	1. Губитак ранијих година	0413	15	2.099.136	36.738	
351	2. Губитак текуће године	0414	15	1.106.717	2.062.398	
	Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0416 + 0420 + 0428)	0415	16,17,18	589.307	1.293.841	
40	I. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА (0417+0418+0419)	0416	17	108.364	76.376	
404	1. Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених	0417	17	98.272	76.376	
400	2. Резервисања за трошкове у гарантном року	0418				
40, осим 400 и 404	3. Остала дугорочна резервисања	0419	17	10.092		
41	II. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0421 + 0422 + 0423 + 0424 + 0425 + 0426 + 0427)	0420	16,18	480.943	1.217.465	
410	1. Обавезе које се могу конвертовати у капитал	0421	16	273.714	514.022	
411 (део) и 412 (део)	2. Дугорочни кредити и остале дугорочне обавезе према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у земљи	0422				
411 (део) и 412 (део)	3. Дугорочни кредити и остале дугорочне обавезе према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у иностранству	0423				
414 и 416 (део)	4. Дугорочни кредити, зајмови и обавезе по основу лизинга у земљи	0424	18	159.282	634.949	
415 и 416 (део)	5. Дугорочни кредити, зајмови и обавезе по основу лизинга у иностранству	0425				
413	6. Обавезе по емитовању хартијама од вредности	0426				

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
419	7. Остале дугорочне обавезе	0427	16	47.947	68.494	
49 (део), осим 498 и 495 (део)	III. ДУГОРОЧНА ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0428				
498	В. ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	0429	17	181.415	5.394	
495 (део)	Г. ДУГОРОЧНИ ОДЛОЖЕНИ ПРИХОДИ И ПРИМЉЕНЕ ДОНАЦИЈЕ	0430				
467	Д. КРАТКОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0432 + 0433 + 0441 + 0442 + 0449 + 0453 + 0454)	0431	19,20,21	16.427.055	9.981.604	
467	I. КРАТКОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	0432				
42, осим 427	II. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (0434 + 0435 + 0436 + 0437 + 0438 + 0439 + 0440)	0433	19,20	3.097.130	2.766.347	
420 (део) и 421 (део)	1. Обавезе по основу кредита према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у земљи.	0434				
420 (део) и 421 (део)	2. Обавезе по основу кредита према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у иностранству	0435				
422 (део), 424 (део), 425 (део), и 429 (део)	3. Обавезе по основу кредита и зајмове од лица која нису домаће банке	0436	20	2.599.551	2.326.172	
422 (део), 424 (део), 425 (део) и 429 (део)	4. Обавезе по основу кредита од домаћих банака	0437	19,20	497.579	440.175	
423, 424 (део), 425 (део) и 429 (део)	5. Кредити, зајмови и обавезе из иностранства	0438				
426	6. Обавезе по краткорочним хартијама од вредности	0439				
428	7. Обавезе по основу финансијских деривата	0440				
430	III. ПРИМЉЕНИ АВАНСИ, ДЕПОЗИТИ И КАУЦИЈЕ	0441	21	9.132.354	2.638.100	
43, осим 430	IV. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА (0443 + 0444 + 0445 + 0446 + 0447 + 0448)	0442	21	2.130.431	2.891.959	
431 и 433	1. Обавезе према добављачима - матична, зависна правна лица и остала повезана лица у земљи.	0443	21,25	20.565	112.214	
432 и 434	2. Обавезе према добављачима - матична, зависна правна лица и остала повезана лица у иностранству	0444	21,25	23.922	9	
435	3. Обавезе према добављачима у земљи	0445	21	1.817.857	2.352.776	
436	4. Обавезе према добављачима у иностранству	0446	21	64.104	153.726	
439 (део)	5. Обавезе по неницана	0447				
439 (део)	6. Остале обавезе из пословања	0448	21	203.963	273.234	
44,45,46, осим 467, 47 и 48	V. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0450 + 0451 + 0452)	0449	22	2.065.144	1.683.078	

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
44, 45 и 46 осим 467	1. Остале краткорочне обавезе	0450	22	1.736.200	1.516.218	
47,48 осим 481	2. Обавезе по основу пореза на додату вредност и осталих јавних прихода	0451	22	328.944	166.860	
481	3. Обавезе по основу пореза на добитак	0452				
427	VI. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ СРЕДСТАВА НАМЕЊЕНИХ ПРОДАЈИ И СРЕДСТАВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ ЈЕ ОБУСТАВЉЕНО	0453				
49 (део) осим 498	VII. КРАТКОРОЧНА ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0454	22	1.996	2.120	
	Б. ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА (0415 + 0429 + 0430 + 0431 - 0059) ≥ 0 = (0407 + 0412 - 0402 - 0403 - 0404 - 0405 - 0406 - 0408 - 0411) ≥ 0	0455				
	Е. УКУПНА ПАСИВА (0401 + 0415 + 0429 + 0430 + 0431 - 0455)	0456		20.407.204	13.790.685	
89	Ж. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	0457	24	8.758.836	5.953.536	

у Валево

дана 28.06 2023. године

Законски заступник

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми образаца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“ бр. 89/2020).

Попуњава правно лице - предузетник

Матични број 07096364

Шифра делатности 2540

ПИБ 101493890

Назив HOLDING KORPORACIJA ZA METALOPRERADU, OSNIVANJE, FINANSIRANJE I UPRAVLJANJE KRUŠIK AD VALJEVO

Седиште ВАЉЕВО, ВЛАДИКЕ НИКОЛАЈА 59

БИЛАНС УСПЕХА

за период од 01.01.2022. до 31.12.2022. године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (1002 + 1005 + 1008 + 1009 - 1010 + 1011 + 1012)	1001		5.770.572	4.052.384
60	I. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ (1003 + 1004)	1002	26,26	46.010	3.568
600, 602 и 604	1. Приходи од продаје робе на домаћем тржишту	1003	26	41.313	3.511
601, 603 и 605	2. Приходи од продаје робе на иностраном тржишту	1004	26	4.697	57
61	II. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА (1006 + 1007)	1005	26	4.947.960	4.089.221
610, 612 и 614	1. Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту	1006	26	1.866.409	2.276.559
611, 613 и 615	2. Приходи од продаје производа и услуга на иностраном тржишту	1007	26	3.081.551	1.812.662
62	III. ПРИХОДИ ОД АКТИВИРАЊА УЧИНАКА И РОБЕ	1008	26	38.659	38.061
630	IV. ПОВЕЋАЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА	1009		736.791	
631	V. СМАЊЕЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА	1010			80.921
64 и 65	VI. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	1011	27	548	2.455
68, осим 683, 685 и 686	VII. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ИМОВИНЕ (ОСИМ ФИНАНСИЈСКЕ)	1012	28	604	
	Б. ПОСЛОВНИ РАСХОДИ (1014 + 1015 + 1016 + 1020 + 1021 + 1022 + 1023 + 1024)	1013	29,30,31,32,33,34,35	6.598.468	5.530.991
50	I. НАБАВНА ВРЕДНОСТ ПРОДАТЕ РОБЕ	1014	29	40.486	1.938
51	II. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА, ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ	1015	30	2.811.260	2.296.967
52	III. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ (1017 + 1018 + 1019)	1016	31	2.797.218	2.866.172
520	1. Трошкови зарада и накнада зарада	1017	31	2.264.120	2.302.511
521	2. Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада	1018	31	402.153	440.666
52 осим 520 и 521	3. Остали лични расходи и накнаде	1019	31	130.945	122.995
540	IV. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ	1020	32	146.346	133.405
58, осим 583, 585 и 586	V. РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ИМОВИНЕ (ОСИМ ФИНАНСИЈСКЕ)	1021	33	324.834	
53	VI. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА	1022	35	372.070	163.930
54, осим 540	VII. ТРОШКОВИ РЕЗЕРВИСАЊА	1023	34	43.885	14.662
55	VIII. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ	1024	35	62.369	53.897

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	В. ПОСЛОВНИ ДОБИТАК (1001 - 1013) ≥ 0	1025			
	Г. ПОСЛОВНИ ГУБИТАК (1013 - 1001) ≥ 0	1026		827.896	1.478.607
	Д. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ (1028 + 1029 + 1030 + 1031)	1027	36	105.180	39.753
660 и 661	I. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ ИЗ ОДНОСА СА МАТИЧНИМ, ЗАВИСНИМ И ОСТАЛИМ ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА	1028	36	13.470	2.680
662	II. ПРИХОДИ ОД КАМАТА	1029	36	131	138
663 и 664	III. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ	1030	36	91.579	36.935
665 и 669	IV. ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	1031			
	Ђ. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ (1033 + 1034 + 1035 + 1036)	1032	37	376.776	238.815
560 и 561	I. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ ИЗ ОДНОСА СА МАТИЧНИМ, ЗАВИСНИМ И ОСТАЛИМ ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА	1033	37	150	2.991
562	II. РАСХОДИ КАМАТА	1034	37	284.876	199.080
563 и 564	III. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И НЕГАТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ	1035	37	91.750	36.744
565 и 569	IV. ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	1036			
	Е. ДОБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА (1027 - 1032) ≥ 0	1037			
	Ж. ГУБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА (1032 - 1027) ≥ 0	1038	36,37	271.596	199.062
683, 685 и 686	З. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	1039	40	470	21.408
583, 585 и 586	И. РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	1040	41	15.025	211.908
67	Ј. ОСТАЛИ ПРИХОДИ	1041	38	35.681	5.200
57	К. ОСТАЛИ РАСХОДИ	1042	39	26.006	200.606
	Л. УКУПНИ ПРИХОДИ (1001 + 1027 + 1039 + 1041)	1043		5.911.903	4.118.745
	Љ. УКУПНИ РАСХОДИ (1013 + 1032 + 1040 + 1042)	1044		7.016.275	6.182.320
	М. ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1043 - 1044) ≥ 0	1045			
	Н. ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1044 - 1043) ≥ 0	1046		1.104.372	2.063.575
69-59	Њ. ПОЗИТИВАН НЕТО ЕФЕКАТ НА РЕЗУЛТАТ ПО ОСНОВУ ДОБИТКА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКИ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА	1047			
59-69	О. НЕГАТИВАН НЕТО ЕФЕКАТ НА РЕЗУЛТАТ ПО ОСНОВУ ГУБИТКА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКИ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА	1048		1.247	278
	П. ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1045 - 1046 + 1047 - 1048) ≥ 0	1049			

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	Р. ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1046 - 1045 + 1048 - 1047) ≥ 0	1050		1.105.619	2.063.853
	С. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК				
721	I. ПОРЕСКИ РАСХОД ПЕРИОДА	1051			
722 дуг. салдо	II. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА	1052		1.098	
722 пот. салдо	III. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ ПЕРИОДА	1053			1.455
723	Т. ИСПЛАЋЕНА ЛИЧНА ПРИМАЊА ПОСЛОДАВЦА	1054			
	Ћ. НЕТО ДОБИТАК (1049 - 1050 - 1051 - 1052 + 1053 - 1054) ≥ 0	1055			
	У. НЕТО ГУБИТАК (1050 - 1049 + 1051 + 1052 - 1053 + 1054) ≥ 0	1056	15	1.106.717	2.062.398
	I. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА УЧЕШЋИМА БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ	1057			
	II. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАТИЧНОМ ПРАВНОМ ЛИЦУ	1058			
	III. НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА УЧЕШЋИМА БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ	1059			
	IV. НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАТИЧНОМ ПРАВНОМ ЛИЦУ	1060			
	V. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ				
	1. Основна зарада по акцији	1061			
	2. Умањена (разводњена) зарада по акцији	1062			

у Валево

дана 28.06. 2023 године

Закрски одговорник

Попуњава правно лице - предузетник		
Матични број 07096364	Шифра делатности 2540	ПИБ 101493890
Назив HOLDING KORPORACIJA ZA METALOPRERADU, OSNIVANJE, FINANSIRANJE I UPRAVLJANJE KRUŠIK AD VALJEVO		
Седиште ВАЉЕВО, ВЛАДИКЕ НИКОЛАЈА 59		

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

за период од 01.01.2022. до 31.12.2022. године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	А. НЕТО РЕЗУЛТАТ ИЗ ПОСЛОВАЊА				
	I. НЕТО ДОБИТАК (АОП 1055)	2001			
	II. НЕТО ГУБИТАК (АОП 1056)	2002		1.106.717	2.062.396
	Б. ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК				
	а) Ставке које неће бити рекласификоване у Биланс успеха у будућим периодима				
	1. Промене ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме				
330	а) повећање ревалоризационих резерви	2003		1.855.687	
	б) смањење ревалоризационих резерви	2004			
	2. Актуарски добици или губици по основу планова дефинисаних примања				
331	а) добици	2005			
	б) губици	2006			
	3. Добици или губици по основу удела у осталом свеобухватном добитку или губитку придружених друштва				
333	а) добици	2007			
	б) губици	2008			
	б) Ставке које накнадно могу бити рекласификоване у Биланс успеха у будућим периодима				
	1. Добици или губици по основу улагања у власничке инструменте капитала				
332	а) добици	2009			
	б) губици	2010			
	2. Добици или губици по основу прерачуна финансијских извештаја иностраног пословања				
334	а) добици	2011			
	б) губици	2012			

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
335	3. Добици или губици од инструмената заштите нето улагања у инострано пословање				
	а) добаци	2013			
	б) губици	2014			
336	4. Добици или губици по основу инструмената заштите ризика (хедџинга) новчаног тока				
	а) добаци	2015			
	б) губици	2016			
337	5. Добици или губици по основу хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали укупан резултат				
	а) добаци	2017			4.920
	б) губици	2018		365.308	
	I. ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011 + 2013 + 2015 + 2017) - (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012 + 2014 + 2016 + 2018) ≥ 0	2019		1.490.379	4.920
	II. ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012 + 2014 + 2016 + 2018) - (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011 + 2013 + 2015 + 2017) ≥ 0	2020			
	III. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОД НА ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК ПЕРИОДА	2021			
	IV. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОД НА ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК ПЕРИОДА	2022			
	V. НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (2019 - 2020 - 2021 + 2022) ≥ 0	2023		1.490.379	4.920
	VI. НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (2020 - 2019 + 2021 - 2022) ≥ 0	2024			
	В. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА				
	I. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (2001 - 2002 + 2023 - 2024) ≥ 0	2025		383.662	
	II. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (2002 - 2001 + 2024 - 2023) ≥ 0	2026			2.057.478
	Г. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК (2028 + 2029) = АОП 2025 ≥ 0 или АОП 2026 > 0	2027			
	1. Приписан матичном правном лицу	2028			
	2. Приписан учешћина без права контроле	2029			

у Barbeby

дана 28.06.2023 године

Законски заступник

Попуњава правно лице - предузетник

Матични број 07096364

Шифра делатности 2540

ПИБ 101493890

Назив HOLDING KORPORACIJA ZA METALOPRERADU, OSNIVANJE, FINANSIRANJE I UPRAVLJANJE KRUŠIK AD VALJEVO

Седиште ВАЉЕВО, ВЛАДИКЕ НИКОЛАЈА 59

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

у периоду од 01.01.2022. до 31.12.2022. године

- у хиљадама динара -

Позиција	АОП	Износ	
		Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I. Приливи готовине из пословних активности (1 до 4)	3001	6.554.362	4.356.227
1. Продаја и примљени аванси у земљи	3002	2.616.240	2.733.845
2. Продаја и примљени аванси у иностранству	3003	3.924.398	1.612.055
3. Примљене камате из пословних активности	3004	131	138
4. Остали приливи из редовног пословања	3005	13.593	10.189
II. Одливи готовине из пословних активности (1 до 8)	3006	2.959.479	4.839.029
1. Исплате добављачима и дати аванси у земљи	3007	160.258	2.491.261
2. Исплате добављачима и дати аванси у иностранству	3008	349.741	25.780
3. Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	3009	2.357.728	2.252.948
4. Плаћене камате у земљи	3010	61.666	57.361
5. Плаћене камате у иностранству	3011		
6. Порез на добитак	3012		
7. Одливи по основу осталих јавних прихода	3013	90.086	11.679
8. Остали одливи из пословних активности	3014		
III. Нето прилив готовине из пословних активности (I - II)	3015	3.594.883	
IV. Нето одлив готовине из пословних активности (II - I)	3016		482.802
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности инвестирања (1 до 5)	3017	10.572	13.581
1. Продаја акција и удела	3018		4.451
2. Продаја нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	3019		
3. Остали финансијски пласмани	3020	10.572	9.130
4. Примљене камате из активности инвестирања	3021		
5. Примљене дивиденде	3022		
II. Одливи готовине из активности инвестирања (1 до 3)	3023	852.560	
1. Куповина акција и удела	3024		
2. Куповина нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	3025	852.560	

Позиција	АОП	Износ	
		Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
3. Остали финансијски пласмани	3026		
III. Нето прилив готовине из активности инвестирања (I - II)	3027		13.581
IV. Нето одлив готовине из активности инвестирања (II - I)	3028	841.988	
V. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности финансирања (1 до 7)	3029	856.486	1.059.511
1. Увећања основног капитала	3030		
2. Дугорочни кредити у земљи	3031	270.854	535.164
3. Дугорочни кредити у иностранству	3032		
4. Краткорочни кредити у земљи	3033		279.799
5. Краткорочни кредити у иностранству	3034		
6. Остале дугорочне обавезе	3035		
7. Остале краткорочне обавезе	3036	585.632	244.548
II. Одливи готовине из активности финансирања (1 до 8)	3037	881.030	671.852
1. Откуп сопствених акција и удела	3038		
2. Дугорочни кредити у земљи	3039	307.287	144.667
3. Дугорочни кредити у иностранству	3040		
4. Краткорочни кредити у земљи	3041	384.098	479.916
5. Краткорочни кредити у иностранству	3042		
6. Остале обавезе	3043	189.645	47.269
7. Финансијски лизинг	3044		
8. Исплаћене дивиденде	3045		
III. Нето прилив готовине из активности финансирања (I - II)	3046		387.659
IV. Нето одлив готовине из активности финансирања (II - I)	3047	24.544	
Г. СВЕГА ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ (3001 + 3017 + 3029)	3048	7.421.420	5.429.319
Д. СВЕГА ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (3006 + 3023 + 3037)	3049	4.693.069	5.510.881
Ђ. НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ (3048 - 3049) ≥ 0	3050	2.728.351	
Е. НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (3049 - 3048) ≥ 0	3051		81.562
Ж. ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	3052	26.147	107.829
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	3053	105.050	39.615
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	3054	91.900	39.735
Ј. ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА (3050 - 3051 + 3052 + 3053 - 3054)	3055	2.767.648	26.147

у Ђањебу

дана 28.06.2023 године

Законски заступник

Попуњава правно лице - предузетник

Матични број 07096364

Шифра делатности 2540

ПИБ 101493890

Назив HOLDING KORPORACIJA ZA METALOPRERADU, OSNIVANJE, FINANSTRANJE I UPRAVLJANJE KRUŠIK AD VALJEVO

Седиште ВАЉЕВО, ВЛАДИКЕ НИКОЛАЈА 59

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

за период од 01.01.2022. до 31.12.2022. године

- у хиљадама динара -

Позиција	ОПИС	АОП	Основни капитал (група 30 без 306 и 309)		Остали основни капитал (ри 309)		Уписани а неуплаћени капитал (група 31)		Емисиона премија и резерве (ри 306 и група 32)	
			2	АОП	3	АОП	4	АОП	5	
1.	Стање на дан 01.01. _____ године	4001	4.071.698	4010		4019		4028	28.534	
2.	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4002		4011		4020		4029		
3.	Кориговано почетно стање на дан 01.01. _____ године (р.бр. 1+2)	4003	4.071.698	4012		4021		4030	28.534	
4.	Нето промене у _____ години	4004		4013		4022		4031		
5.	Стање на дан 31.12. _____ године (р.бр. 3+4)	4005	4.071.698	4014		4023		4032	28.534	
6.	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4006		4015		4024		4033		
7.	Кориговано почетно стање на дан 01.01. _____ године (р.бр. 5+6)	4007	4.071.698	4016		4025		4034	28.534	
8.	Нето промене у _____ години	4008	366.000	4017		4026		4035		
9.	Стање на дан 31.12. _____ године (р.бр. 7+8)	4009	4.437.698	4018		4027		4036	28.534	

Позиција	ОПИС	АОП	Рез. рез. и нер. доб. и губ.	АОП	Нераспоређени добитак	АОП	Губитак (група 35)	АОП	Учешће без права контроле
			(група 33)		(група 34)		(група 35)		
	1		6		7		8		9
1.	Стање на дан 01.01. _____ године	4037	503.830	4046	540.611	4055	577.348	4064	
2.	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4038		4047		4056		4065	
3.	Кориговано почетно стање на дан 01.01. _____ године (р.бр. 1+2)	4039	503.830	4048	540.611	4057	577.348	4066	
4.	Нето промене у _____ години	4040	4.920	4049	-540.611	4058	1.521.788	4067	
5.	Стање на дан 31.12. _____ године (р.бр. 3+4)	4041	508.750	4050	0	4059	2.099.136	4068	
6.	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4042		4051		4060		4069	
7.	Кориговано почетно стање на дан 01.01. _____ године (р.бр. 5+6)	4043	508.750	4052	0	4061	2.099.136	4070	
8.	Нето промене у _____ години	4044	1.440.298	4053	0	4062	1.106.717	4071	
9.	Стање на дан 31.12. _____ године (р.бр. 7+8)	4045	1.949.048	4054	0	4063	3.205.853	4072	

Позиција	ОПИС	АОП	Укупно (одговара позицији АОП 0401) (кол. 2+3+4+5+6+7-8+9) ≥ 0	АОП	Губитак изнад висине капитала (одговара позицији АОП 0455) (кол. 2+3+4+5+6+7- 8+9) < 0
			10		11
1.	Стање на дан 01.01. _____ године	4073	4.567.325	4082	
2.	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4074		4083	
3.	Кориговано почетно стање на дан 01.01. _____ године (р.бр. 1+2)	4075	4.567.325	4084	
4.	Нето промене у _____ години	4076	0	4085	
5.	Стање на дан 31.12. _____ године (р.бр. 3+4)	4077	2.509.846	4086	
6.	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4078		4087	
7.	Кориговано почетно стање на дан 01.01. _____ године (р.бр. 5+6)	4079	2.509.846	4088	
8.	Нето промене у _____ години	4080	0	4089	
9.	Стање на дан 31.12. _____ године (р.бр. 7+8)	4081	3.209.427	4090	

у Ваљево

дана 28.06. 2023 године

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми образаца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“ бр. 89/2020).

ХОЛДИНГ КОРПОРАЦИЈА „КРУШИК“ АД НАПОМЕНЕ УЗ КОРИГОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ ЗА 2022. ГОДИНУ

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ ДРУШТВА

Министарство трговине и индустрије је 22. фебруара 1939. године издало дозволу да фирма „Вишеградска индустрија Станковић - Вистад“ а.д. Ваљево, може обављати послове израде каписли.

У току 1945. године предузеће је прошло у надлежност Министарства народне одбране и добило назив „Војнотехнички завод“ Ваљево. Решењем Председништва владе Федеративне Народне Републике Југославије пов. Бр. 196/48 од 23. јануара 1948. године основано је предузеће „Крушик“ Ваљево, са имовином „Вистада“.

Пуно пословно име Друштва је: ХОЛДИНГ КОРПОРАЦИЈА ЗА МЕТАЛОПРЕРАДУ, ОСНИВАЊЕ, ФИНАНСИРАЊЕ И УПРАВЉАЊЕ КРУШИК АД ВАЉЕВО, ВЛАДИКЕ НИКОЛАЈА 59.

Основна делатности Друштва је: 2540 (Производња оружја и муниције).

У оквиру производне делатности производња оружја и муниције чини преко 90%, а преосталих 10% чине цивилни програми и услуге.

Привредно друштво ХК „КРУШИК“ А.Д. Ваљево у даљем тексту: Друштво, регистровано је као АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО. Акцијски капитал износи 80.3807% и друштвени капитал 19.6193%.

Матично друштво је имало 11 зависних друштва, организованих као друштва са ограниченом одговорношћу од којих су 4 друштва припојена матичном Друштву, а 2 су продата у току 2006. године.

У току 2007. године продато је учешће у капиталу 3 друштва у склопу приватизације друштвеног капитала и то:

1. „Крушик Акумулатори“
2. „Крушик Прецизни лив“
3. „Крушик Пластика“

На почетку 2009. године матично друштво ХК „КРУШИК“ а.д., имало је учешће веће од 51% у 2 зависна друштва и то:

1. „Крушик Арматуре“
2. „Крушик ФМО“

Над ова два друштва покренут је стечајни поступак Решењем Трговинског суда у Ваљево Ст. бр. 43/09 и 42/09 од 10.12.2009. године.

Матично друштво ХК „КРУШИК“ а.д. основало је ново ДРУШТВО СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ КРУШИК-ИСТРАЖИВАЧКО РАЗВОЛНИ ЦЕНТАР ВАЉЕВО, ВЛАДИКЕ НИКОЛАЈА 59. Решењем АПР бр. БД29066/2007 од 03.05.2007. године. Дана 06.11.2020. године наведено друштво припојено је Матичном друштву ХК „Крушик“ а.д. по основу Уговора о припајању и Одлуке о прерасподели средстава бр. 20/01-922/01.

На дан 31.12.2022. године Друштво има 2352 радника, 31.12.2021. године било је 2452 радника.

Порески идентификациони број друштва је: 101493890

Матични број друштва је: 7096364

Шифра делатности је: 2540 (Производња оружја и муниције).

Друштво је за 2022. годину разврстано у групу ВЕЛИКИХ друштава.

2. ОСНОВА ЗА САСТАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извештаја

Правна лица и предузетници у Републици Србији су у обавези да вођење пословних књига, признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање финансијских извештаја врше у складу са Законом о рачуноводству (у даљем тексту "Закон", објављен у "Сл. гласнику РС", бр. 73/2019 і 44/2021 - др.закон), као и у складу са осталом применљивом подзаконском регулативом. Друштво, као велико правно лице примењује Међународне стандарде финансијског извештавања ("МСФИ"), који у смислу наведеног закона, обухватају: Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја ("Оквир"), Међународни рачуноводствени стандарди ("МРС"), Међународни стандарди финансијског извештавања ("МСФИ") и са њима повезана тумачења, издата од Комитета за тумачење рачуноводствених стандарда ("IFRIC"), накнадне измене тих стандарда и са њима повезана тумачења, одобрени од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде ("IASB"), чији је превод утврдило и објавило министарство надлежно за послове финансија.

Решење о утврђивању превода Међународних стандарда финансијског извештавања (МСФИ) број: 401-00-4351/2020-16 од 10. септембра 2020. године („Службени гласник РС“, бр. 123/2020 и 125/2020), (у даљем тексту “Решење о утврђивању превода”) утврђени су и објављени преводи основних текстова МСФИ и МРС, Концептуалног оквира за финансијско извештавање (“Концептуални оквир”), усвојених од стране Одбора, као и повезаних IFRIC тумачења. Наведени преводи објављени у Решењу о утврђивању превода не укључују основе за закључивање, илуструјуће примере, смернице, коментаре, супротна

мишљења, разрађене примере, као и други допунски објашњавајући материјал који може да се усвоји у вези са стандардима, односно тумачењима, осим ако се изричито не наводи да је тај материјал саставни део стандарда, односно тумачења. На основу Решења о утврђивању превода Концептуални оквир, МРС, МСФИ, IFRIC и са њима повезана тумачења која су преведена, у примени су од финансијских извештаја који се састављају на дан 31. децембра 2020. године.

Осим поменутог, поједина законска и подзаконска регулатива у Републици Србији дефинише одређене рачуноводствене поступке, што има за последицу додатна одступања од МСФИ као што следи:

- Друштво је ове финансијске извештаје саставило у складу са захтевима Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике (Службени гласник Републике Србије број 89/2020) и формату прописаном Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“, бр. 89/2020).
- Решење Министарства финансија Републике Србије бр. 401-00-4351/2020-16 од 13. октобра 2020. године („Службени гласник РС“, бр. 123/2020 и 125/2020) утврђује да званичне стандарде чине званични преводи Међународних рачуноводствених стандарда (МРС) и Међународних стандарда финансијског извештавања (МСФИ) које издаје Одбор за међународне рачуноводствене стандарде (IASB), као и тумачења стандарда издатих од стране Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања (IFRIC) до 31. јула 2013. године. Након 31. јула 2013. године, од стране IASB и IFRIC издат је значајан број допуна, годишњих побољшања, измена односно додатака постојећим или ревидираним стандардима и тумачењима, као и издавање нових МСФИ, односно укидање постојећих МРС. Решењем Министарства финансија од 10. септембра 2020. године, које је објављено у „Службеном гласнику РС“ бр. 123 од 13. октобра 2020. године, утврђени су и објављени преводи основних текстова МСФИ и МРС, Концептуалног оквира за финансијско извештавање (“Концептуални оквир”), усвојених од стране Одбора, као и повезаних IFRIC тумачења, а који ће почети да се примењују од финансијских извештаја који се састављају на дан 31. децембра 2021. године.
- Одређеним подзаконском актима који су на снази у текућем периоду захтева се признавање, вредновање и класификација средстава, обавеза и капитала, као и прихода и расхода која одступа од захтева преведених и усвојених МСФИ и МРС.

3. НАЧЕЛО СТАЛНОСТИ ПОСЛОВАЊА

Финансијски извештаји су састављени на начелу настанка пословног догађаја (начело узрочности) и начелу сталности пословања.

Према начелу настанка пословног догађаја учинци пословних промена и других догађаја

(осим Извештаја о токовима готовине) пружају информације не само о пословним променама из претходног периода, које укључују исплату и пријем готовине, већ и о обавезама за исплату готовине у будућем периоду.

Финансијски извештаји су састављени под претпоставком да ће Друштво да послује у неограниченом временском периоду и да ће да настави са пословањем и у догледној будућности.

Друштво је остварило у 2022. години негативан пословни резултат у износу од 827.896 хиљада динара и укупан нето губитак у износу од 1.106.717 хиљада динара. Краткорочне обавезе износе 16.427.055 хиљада динара, док обртна имовина износи 13.695.406 хиљада динара.

Тренутно има потписаних уговора (активних) у вредности која обезбеђује упосленост капацитета у наредном периоду, о чему сведочи износ примљених аванса исказан у финансијским извештајима. Иначе за првих шест месеци 2022. године закључено је око 160,6 милиона УСД нових уговора, док је у другој половини године резултат новог уговарања износио око 140 милиона УСД. У првој половини 2023. године на бази датих понуда и преговора очекује се закључење нових уговора у вредности од око 50 милиона УСД.

Интензивно се ради на побољшању постојећих и развоју нових производа и технологија. Врши се континуирана едукација запослених и њихово оспособљавање за рад. У наредном периоду очекује се успешна верификација читавог сета производа најновије генерације за којима постоји тражња и на светском тржишту и у Војсци Србије. Ту спадају ракете домета 50 км, савремене ваздухопловне ракете, модернизоване вођене ракете високог нивоа пробојности, минобацачке mine нове генерације за коришћење са дрона, близински упаљач, минобацачке mine продуженог домета, ракетизирани mine, бојеве главе мале масе за дрон. Како би Крушик што пре повећао своје учешће у производњи савремене минобацачке муниције и ракетних средстава, менаџмент ће, водећи се начелима развојно оријентисане стратегије, тежити да потенцијал компаније увећа првенствено запошљавањем младих високо образованих, амбициозних и иновативних стручњака који су специјализовани у разним областима инжењерства, аутоматике, електронике и производног машинства.

Влада РС је у децембру 2018. године донела Закључак бр. 023-11844/2018-1 о конверзији дуговања привредног друштва ХК „Крушик“ а.д. Ваљево у капитал поверилаца у овом друштву. Наведеним Закључком обухваћен је главни дуг на дан 31.12.2017. године и припадајућа камата на дан доношења Закључка, односно на дан 06.12.2018. године. У току 2019. године ХК „Крушик“ је, у складу са наведеним Закључком Владе РС, потписао уговоре о конверзији и по том основу извршио емисију акција у Централном регистру ХОВ и регистрацију повећања капитала у АПР-у за следеће повериоце: Р. Србија, Град Београд, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, Републички фонд за здравствено осигурање и Национална служба за запошљавање. Реализацијом дела

Закључка Владе из децембра 2018. године, односно конверзијом потраживања наведених поверилаца у основни капитал ХК „Крушик“ а.д. Ваљево, извршена је делимична деблокада основних текућих рачуна предузећа, а док се поступак конверзије не оконча у потпуности, ХК „Крушик“ а.д. Ваљево платни промет у земљи и у иностранству обавља преко посебних текућих рачуна отворених Закључком Владе РС из новембра 2011. године. На основу члана 39. став 5. Закона о производњи и промету наоружања и војне опреме (Сл. гласник РС бр. 36/18), а у вези са чланом 14. став 2. тачка 44) Закона о одбрани (Сл. гласник РС бр. 116/07, ..., 36/18) Влада је донела Уредбу о групацији Одбрамбене индустрије Србије, чији је члан ХК „Крушик“ а.д. Ваљево. У току 2020. године покренуте су активности по питању конверзије обавеза са повериоцима, са којима конверзија није завршена у складу са Закључком Владе од 06.12.2018. године (обавезе евидентирани на конту 4100, 4601, 4240) с обзиром да је чланом 44. став 6. Закона о производњи и промету наоружања и војне опреме којим је дефинисано да Влада у року од 90 дана од дана доношења Уредбе о формирању Групације ОИС, доноси одлуку на основу које ће државни повериоци, у смислу закона којим се уређује приватизација, конвертовати потраживања по основу главнице са стањем на дан 31.12.2016. године и отписати дуг по основу камата произвођачу наоружања и војне опреме који припада Групацији ОИС. У току 2020. године усаглашено је стање међусобних обавеза и потраживања са повериоцима на дан 31.12.2016. године са припадајућом каматом и у складу са тим потписани су Записници.

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ

На основу члана 67. и 71. Статута Холдинг Корпорације „Крушик“ а.д. Ваљево и члана 3. Пословника о раду Надзорног одбора, члана 2. тачка 13 и члана 8. Закона о рачуноводству (Сл. гл. РС, бр. 73/2019 и 44/2021), Надзорни одбор Холдинг корпорације „Крушик“ а.д. Ваљево, дана 08.05.2023. године донео је Одлуку о ступању на снагу нових рачуноводствених политика које се примењују на састављање финансисјких извештаја за 2022. године.

Нематеријална улагања су одредива немонетарна средства без физичког садржаја која служе за производњу или испоруку робе или услуга, за изнајмљивање другим лицима или се користи у административне сврхе.

Нематеријалним улагањима сматрају се:

- улагања у концесије;
- улагања у развој нових производа и производњу нових или значајно унапређених материјала, уређаја, производа, система или услуга пре почетка комерцијалне производње или употребе;
- улагање у научно и техничко знање;
- улагање у креирање и примену нових процеса или система;
- улагање у набавку лиценце;

- стицање права на интелектуалну својину;
- улагање у познавање тржишта и трговачке ознаке (укључујући робне марке и објављене наслове).

Нематеријална улагање почетно се мери (признаје) по набавној вредности или цени коштања.

Након почетног признавања, нематеријално улагање се исказује по набавној вредности или цени коштања умањеној за укупну амортизацију и укупне губитке због обезвређења.

Преостала вредност нематеријалних улагања сматра се једнаком нули, осим када:

1) постоји уговорена обавеза трећег лица да откупи то средство на крају његовог преосталог века трајања или

2) када за то средство постоји активно тржиште на којем се може одредити преостала вредност и да ће то тржиште трајати и на крају века тог средства.

Нематеријална улагања отписују се путем пропорционалне стопе амортизације у року од пет година, осим улагања чије је време коришћења утврђено уговором, када се отписивање врши у роковима који проистичу из уговора.

Некретнине, постројења и опрема су материјална средства која:

- Друштво држи за употребу у производњи производа или за испоруку робе или пружање услуга, за изнајмљивање другима или у административне сврхе; и

- за које се очекује да ће се користити дуже од једног обрачунског периода;

Некретнине, постројења и опрема признају се као средство ако и само ако:

(а) је вероватно да ће будуће економске користи по основу тог средства притицати у Друштво; и

(б) се набавна вредност/цена коштања тог средства може поуздано измерити.

Почетно мерење некретнине, постројења и опреме који испуњавају услове за признавање као стално средство, врши се по набавној вредности, односно по цени коштања. Накнадни издатак за некретнину, постројење и опрему признаје се као средство само када се тим издатком побољшава стање средства изнад његовог првобитно процењеног стандардног учинка. Примери побољшања који доводе до повећаних будућих економских користи укључују:

(а) измену постројења којом се продужава користан век трајања, укључујући и повећање капацитета;

(б) надградња машинских делова, којом се постиже значајно унапређење квалитета излазних компоненти;

(в) замену саставних делова неких некретнина, постројења и опреме у редовним временским размацама.

Некретнине, постројење и опрема се такође могу набавити и за сврхе замена које се врше тако често или за замене које се не понављају. Свакодневно одржавање и свакодневно сервисирање некретнине, постројења и опреме, Друштво не признаје у књиговодствену вредност некретнине, постројења и опреме, већ се ти трошкови признају у билансу успеха у тренутку када настану.

Након почетног признавања, некретнине, постројења и опрема се одмеравају по моделу ревалоризације, односно по фер вредности на датум ревалоризације, умањеној за укупну накнадну амортизацију и укупне накнадне губитке због умањења вредности.

Ревалоризација се врши довољно редовно, како би се обезбедило да се књиговодствена вредност значајно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода.

Процену фер вредности некретнина, постројења и опреме врши Овлашћени проценитељ.

Приликом ревалоризације некретнине, постројења и опреме, ревалоризују се све некретнине, постројења и опрема из групе којој то средство припада. Групе средстава сличне природе и употребе у пословању Друштва су:

- земљиште
- грађевински објекти
- производна опрема и машине за производњу
- рачунарска опрема
- погонски инвентар
- пословни инвентар
- транспортна средства
- остала опрема

За потребе ревалоризације, односно процене фер вредности групе некретнина, постројења и опреме су троцифрени рачуни прописани Правилником о контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике.

Ефекти процене некретнина, постројења и опреме по фер вредности/моделу ревалоризације, књиже се тако да исправка вредности елиминише и сведе на нулу, а набавна вредност сведе на фер вредност.

Ако се књиговодствена вредност повећа као резултат ревалоризације, то повећање се признаје у укупном осталом резултату и акумулира у капиталу у оквиру позиције ревалоризационе резерве. Међутим, повећање се признаје у билансу успеха у износу у ком поништава ревалоризационо умањење исте имовине претходно признате у билансу успеха. Ако се књиговодствена вредност услед ревалоризације смањи као резултат ревалоризације, то смањење се признаје као расход. Међутим, смањење се признаје у укупном осталом резултату до износа постојећих ревалоризационих резерви обрачунатих за то средство. Смањење признато у укупном осталом резултату смањује износ акумулиран у капиталу у оквиру позиције ревалоризационе резерве.

Ревалоризациона резерва створена по основу ревалоризације некретнина, постројења и опреме преноси се на нераспоређену добит тек када се резерва реализује, тј када се отуђи (прода, расходује, поклони или размени за друго средство и сл.)

Некретнине, постројења и опрема отписују се на терет расхода путем амортизације. Износ некретнине, постројења и опреме који подлеже амортизацији, отписује се систематски током њиховог корисног века трајања применом пропорционалног метода. Приликом обрачуна амортизације некретнина, постројења и опреме, стопа амортизације која ће се применити зависи од корисног века трајања некретнине, постројења и опреме.

Одређивање корисног века трајања некретнина, постројења и опреме заснива се на претходном искуству са истим и сличним средствима, као и на антиципираном техничком развоју и променама на које утиче велики број економских или индустријских фактора. Корисни век трајања некретнине, постројења и опреме преиспитује се периодично и ако су очекивања заснована на новим проценама значајно различита од претходних, врши се корекција преосталог корисног века трајања средства.

Основицу за обрачун амортизације некретнина, постројења и опреме чини набавна вредност/цена коштања умањена за преосталу вредност.

Амортизација средстава активираних у току године обрачунава се када се средства ставе у употребу, односно почев од наредног месеца од датума набавке на набавну вредност.

Износ некретнине, постројења и опреме који подлеже амортизацији, отписује се систематски током њиховог кориснога века трајања применом пропорционалних стопа амортизације, које се утврђују путем следећег обрасца:

СТОПА АМОРТИЗАЦИЈЕ = 100/ КОРИСНИ ВЕК ТРАЈАЊА СРЕДСТВА

За некретнине, постројења и опрему користе се следећи корисни век трајања и стопа амортизације :

Р.бр.	ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ И ПОСТРОЈЕЊА	Корисни век трајања (у годинама)	Стопа амортизације
1.1.	Грађевински објекти високоградње и нискоградње, армиране бетонске конструкције (мостови, водоводи, плиноводи, далеководи), као и постројења која се сматрају самосталним грађевинским објектом	40	2,5%
1.2.	Грађевински објекти нискоградње са доњим стројем доњи строј путева и пруга, бране, насипи и сл.)	33,33	3%
1.3.	Грађевински објекти високоградње и нискоградње дрвене конструкције	20	5%
1.4.	Остали грађевински објекти	10	10%
Р.бр.	ОПРЕМА	Корисни век трајања (у годинама)	Стопа амортизације
2.1.	Опрема (произведена и преносна опрема, постројења, осим постројења која су наведена под тачком 1.1.)	20	5%
2.2.	Погонски и пословни инвентар (стројеви, алати, транспортна средства, уређаји), шинска возила	10	10%
2.3.	Намештај, пословни инвентар у трговини, угоститељству и туризму	5	20%
2.4.	Канцеларијска опрема, рачунарска опрема, телекомуникациона опрема, путничка моторна возила, возила на моторни погон	4	25%
2.5.	Остала непоменута средства	10	10%

Метод амортизације који се примењује изражава начин на који Друштво троши економске користи садржане у средству. Обрачунат трошак амортизације признаје се као расход периода у којем је настао, осим ако није укључен у исказани износ неког другог средства. Корисни век трајања некретнине, постројења и опреме преиспитује се периодично и ако су очекивања заснована на новим проценама значајно различита од претходних, обрачун трошкова амортизације за текући и

будући период се коригује. Метод обрачуна амортизације који се примењује на некретнину, постројења и опрему преиспитује се периодично и уколико је дошло до значајне промене у очекиваном обрасцу трошења економских користи од тих средстава, метод се мења тако да одражава тај измењени начин. Када је таква промена обрачуна амортизације неопходна, онда се она рачуноводствено обухвата као промена рачуноводствене процене, а обрачунати трошкови амортизације за текући и будући период се коригују. Некретнине, постројења и опрема престају да се исказују у билансу стања: након отуђења или када је средство трајно повучено из употребе и када се од његовог отуђења не очекују никакве будуће економске користи. Добити или губити који проистекну из расходовања или отуђења некретнина, постројења и опреме утврђују се као разлика између процењених нето прилива од продаје и исказаног износа средстава и признају се као приход или расход у билансу успеха.

Инвестициона некретнина је некретнина (неко земљиште или зграда - или део зграде - или и једно и друго), коју (друштво као власник или корисник финансијског лизинга) држи ради остваривања зараде од издавања некретнине или ради увећања вредности капитала или ради и једног и другог.

Према томе, инвестициона некретнина ствара такве готовине који су у великој мери независни од остале имовине коју држи друштво.

Почетно мерење инвестиционе некретнине приликом стицања (набавке) врши се по набавној вредности или цени коштања. При почетном мерењу, зависни трошкови набавке укључују се у набавну вредност или цену коштања.

Накнадни издаци који се односе на већ признату инвестициону некретнину приписују се исказаном износу те инвестиционе некретнине ако је вероватно да ће прилив будућих економских користи да буде већи од првобитно процењене стопе приноса те инвестиционе некретнине. Сви остали накнадно настали издаци признају се као расход у периоду у којем су настали.

Након почетног признавања, накнадно мерење инвестиционе некретнине врши се према њиховој фер тржишној вредности. Фер тржишна вредност мери се као највероватнија цена која реално може да се добије на тржишту, на дан биланса стања, у складу са дефиницијом фер тржишне вредности. То је најбоља цена коју продавац реално може да добије. Та процена конкретно искључује процењену цену која је повећана или смањена због посебних услова или околности, као што су нетипично финансирање, аранжмани продаје или поновног узимања у лизинг и посебне користи или концесије, које је дао неко ко има везе са продајом.

Добитак или губитак настао због промене фер тржишне вредности инвестиционе некретнине укључује се у нето добитак или нето губитак периода у којем је настао.

Дугорочни финансијски пласмани обухватају учешћа у капиталу зависних правних лица, учешћа у капиталу повезаних правних лица и учешћа у капиталу других правних

лица и дугорочне хартије од вредности расположиве за продају. Такође, у оквиру дугорочних финансијских пласмана исказују се дугорочни кредити у земљи и иностранству, хартије од вредности које се држе до доспећа и остали дугорочни пласмани. Наведени пласмани представљају финансијска средства која се приликом почетног признавања мере по њиховој набавној вредности која представља поштену вредност накнаде која је дата за њих. Трошкови трансакције се укључује у почетно мерење свих финансијских средстава.

За потребе мерења финансијског средства након почетног признавања, финансијска средства се класификују у четири категорије:

- (а) зајмови и потраживања који су потекли од стране друштва и који се не држе ради трговања;
- (б) улагања која се држе до доспећа;
- (ц) финансијска средства која су расположива за продају и
- (д) финансијска средства која се држе ради трговања.

После почетног признавања, друштво мери финансијска средства, укључујући и деривате који су средства, по њиховим поштеним вредностима, без било каквог умањивања за трансакционе трошкове које може начинити приликом продаје или другог отуђења. Признати добитак или губитак који произилази из промене у поштеној вредности финансијског средства која није део односа заштите исказује се као добитак или губитак из финансијског средства које је расположиво за продају који је укључен у нето добитак или губитак у периоду у којем настаје; или приказан директно у сопственом капиталу, кроз извештај о променама на сопственом капиталу све док се финансијско средство не прода, наплати или на други начин отуђи, или док се не утврди да је финансијско средство обезвређено, у којем тренутку се укупни добитак или губитак који је претходно био приказан у сопственом капиталу укључује у нето добитак или губитак периода.

Хартије од вредности расположиве за продају исказују се по набавној вредности умањеној за исправку вредности, или по тржишној вредности, за које не постоји активно тржиште исказује се по надокнадивој вредности. Надокнадива вредност је заснована на процени будућих новчаних токова, дисконтованих по просечној стопи активне камате на кредите.

У посебним финансијским извештајима матичног предузећа, улагања у зависна предузећа која се обухватају у консолидованим финансијским извештајима, као и она која су искључена из консолидованих финансијских извештаја исказују се по набавној вредности. Метод набавне вредности је рачуноводствени метод по којем се улагање исказује по набавној вредности. У билансу успеха исказује се приход од улагања само у оној мери у којој инвеститор прими свој део из расподеле нераспоређеног добитка корисника улагања, које се врши након дана стицања. Инвеститор признаје приход само у оној мери у којој прими свој део из расподеле нераспоређене нето добитка корисника улагања, до које дође

након дана када га је инвеститор стекао. Део из расподеле који се прими у износу који је виши од таквог добитка сматра се повраћајем инвестиције и исказује се као смањење набавне вредности инвестиције.

Метод учешћа је рачуноводствени метод по којем се улагање прво исказује по набавној вредности, а затим се прилагођава променама на инвеститоровом уделу у нето имовини корисника улагања. Удео инвеститора у резултатима пословања корисника улагања исказује се у билансу успеха. Према методу учешћа, улагање се прво исказује по набавној вредности, а исказана вредност се повећава или смањује тако да се призна инвеститоров удео у добитку или губитку корисника улагања након дана стицања. Делом из расподеле који се прими од корисника улагања смањују се исказани износ улагања. Такође може бити потребно извршити корекцију исказаног износа због промена у инвеститоровом пропорционалном интересу и кориснику улагања, које су настале услед промена у капиталу корисника улагања, а које нису биле укључене у биланс успеха. Такве промене укључују промене настале из ревалоризације некретнина, постројења, опреме и инвестиција, из разлика превођења страних валута и из усклађивања разлика произашлих из пословних комбинација.

Финансијска средства која су расположива за продају су она финансијска средства која нису:

- (а) зајмови и потраживања који су потекли од стране предузећа;
- (б) улагања која се држе као доспећа или
- (ц) финансијска средства која се држе ради трговања.

Финансијско средство се класификује као финансијско средство које је расположиво за продају уколико сасвим не припада ни једној од три друге категорије финансијских средстава - финансијска средства која се држе ради трговања, финансијска средства која се држе до доспећа и зајмови и потраживања која су потекла од стране предузећа. Финансијско средство класификује се као финансијско средство које се држи ради трговања, а не као финансијско средство које је расположиво за продају, уколико је то средство део портфеља сличних средстава за које постоји образац трговања ради остваривања добитка из краткорочних колебања цена или марже дилера.

Учешће у капиталу придружених правних лица над чијим пословањем постоји значајан утицај (учешће у акцијама са правом гласа од 20% до 50%) и други услови дефинисани МРС 28 Рачуноводствено обухватање улагања у придружена предузећа мере се према методу набавке вредности.

Метод набавке вредности је рачуноводствени метод по којем се улагање исказује по набавној вредности. У билансу успеха исказује се приход од улагања само у оној мери у којој инвеститор прими свој део из расподеле нераспоређеног добитка корисника улагања, које се врши након дана стицања.

Залихе су средства:

- (а) која се држе за продају у уобичајеном току пословања;

(б) која су у процесу производње а намењене су за продају или
(ц) у облику материјала или помоћних средстава која се троше у процесу производње или приликом пружања услуга.

Залихе обухватају:

- 1) робу која је набављена и држи се ради препродаје, укључујући робу на мало која се држи ради препродаје или земљиште и друге некретнине које се држе ради препродаје;
- 2) готови производи које је произвело предузеће;
- 3) недовршене производе чија је производња у току и
- 4) основни и помоћни материјал који ће бити искоришћени у процесу производње.

Залихе робе мере се по набавној вредности коју чини фактурна цена добављача, увозне дажбине и други порези (осим оних које друштво може накнадно да поврати од пореских власти), трошкови превоза, манипулативни трошкови и други трошкови који се могу директно прописати стицању залиха робе. Попуст, рабати и друге сличне ставке одузимају се при утврђивању трошкова набавке робе.

Залихе материјала које се набављају од добављача мере се по набавној вредности, док се залихе материјала који је произведен као сопствени учинак друштва мере по цени коштања, односно по нето продајној вредности, ако је нижа.

Набавну вредност или цену коштања залиха чине сви трошкови набавке, трошкови производње (конверзије) и други настали трошкови неопходни за довођење залиха на њихово садашње место и стање.

Трошкови набавке залиха обухватају набавну цену, увозне дажбине и друге порезе (осим оних које друштво може накнадно да поврати од пореских власти), трошкове превоза, манипулативне трошкове и друге трошкове који се могу директно приписати стицању готовних производа, материјала и услуга. Попуст, рабати и друге сличне ставке одузимају се при утврђивању трошкова набавке.

Када се материјал производи као производ сопствене производње и даље користи у наредној фази процеса његова процена врши се у висини трошкова производње тих залиха и највише до нето продајне вредности тих залиха.

Обрачун излаза (утрошака) залиха материјала, врши се по методи просечне пондерисане цене.

Према методи пондерисаног просека, набавна цена сличних ставки које су набављене или произведене током тог периода. Просек се израчунава приликом пријема сваке наредне пошиљке.

Залихе недовршене производње и готових производа настају као резултат производног процеса друштва. Ове залихе мере се по цени коштања, односно по нето продајној вредности, ако је нижа.

Трошкови производње залиха обухватају трошкове који су директно повезани са јединицама производа, као што је директна радна снага. Они такође обухватају

систематско додељивање фиксних и променљивих режијских трошкова који настају приликом утrophка материјала за производњу готових производа. Фиксни режијски трошкови су они индиректни трошкови производње који су релативно константни, без обзира на обим производње, као што су амортизација и одржавање фабричких зграда и опреме, као и трошкови руковођења и управљања фабриком. Променљиви режијски трошкови су они индиректни трошкови производње који се мењају, директно или скоро директно, сразмерно промени обима производње, као што су индиректни материјал и индиректна радна снага.

Директни трошкови су:

- трошкови материјала за израду производа,
- трошкови амбалаже,
- трошкови помоћног материјала,
- трошкови стандардног и специјалног алата,
- трошкови производних услуга,
- трошкови дневница и путни трошкови производних радника,
- трошкови зараде (производних радника).

Директни трошкови се приписују конкретном носиоцу трошка. Документа која су носиоци информација о директним трошковима су: рачуни, требовања (свих врста материјала, алата), примопредајнице, повратнице, радне листе, превознице, путни налози, уговори о делу и сва остала документа која носе информације о трошку. Сваки од наведених докумената мора носити број радног налога (носиоца трошка). Број радног налога код лансиране документације уписује носилац израде документа (оперативна припрема рада), а код екстерних докумената (рачуни и друго) ову ознаку уписује лице одређено за оверу докумената.

Индиректни трошкови су: (општи фиксни, општи варијабилни).

Општи фиксни:

- трошкови амортизације
- трошкови одржавања некретнина, постројења и опреме,
- трошкови режије.

Општи варијабилни:

- трошкови осталог помоћног материјала,
- трошкови енергије,
- трошкови транспортних услуга,
- трошкови осталих непроизводних услуга,
- трошкови непроизводних радника.

Трошкови непроизводних места трошкова преносе се на производна места трошкова по кључевима које утврђује служба у оквиру сектора за Рачуноводство и финансије, на бази остварене производње по норма часовима.

Кључеве за расподелу индиректних трошкова по местима одређује:

РЈ „Енергетика“ (електрична енергија, вода, комуналне услуге, ПТТ, пара). Са

производних места трошкова на носиоце трошкова кључем се преносе трошкови. Кључ се формира на тај начин што се остварени норма сати одређеног носиоца трошка ставе у однос са укупно оствареним норма сатима предузећа. Ове кључеве одређује служба у оквиру Сектора за рачуноводство и финансије.

Износ фиксних режијских трошкова који се додељују свакој јединици производње не може да се последишно повећа због ниске производње или неискоришћености постројења.

Недодељени режијски трошкови признају се као расход у периоду у којем су настали.

Други трошкови укључују се у цену коштања залиха само у мери у којој су настали приликом довођења залиха на њихово садашње место и у садашње стање. На пример, у цену коштања залиха могу се укључити и непроизводни режијски трошкови или трошкови пројектовања производа за посебне купце.

Примери трошкова који су искључени из цене коштања залиха и признати као расходи у периоду у којем су настали следећи:

- (а) неубичајено велико расипање материјала, радне снаге или други трошкови производње;
- (б) трошкови складиштења;
- (ц) режијски трошкови администрације који не доприносе довођењу залиха на садашње место и у садашње стање и
- (д) трошкови продаје.

У одређеним околностима, трошкови позајмљивања се укључују у цену коштања залиха. Те околности су утврђене допуштеним алтернативним поступком из МРС 23 Трошкови позајмљивања.

Цена коштања залиха ставки које обично нису међусобно заменљиве или услуга које су произведене и раздвојене на посебне пројекте утврђује се путем јасне идентификације сваког појединачног трошка.

Јасна идентификација трошкова значи да су специфични трошкови додељени идентификованим ставкама залиха. То је одговарајући поступак за ставке које су раздвојене на специфичне пројекте, без обзира на то да ли су купљене или произведене.

Залихе недовршене производње и готових производа мере се по цени коштања, а излаз залиха се утврђује методом просечне пондерисане цене.

Према методи пондерисаног просека, цена коштања сваке ставке одређује се на основу пондерисаног просека цене коштања сличних ставки на почетку периода и цене коштања сличних ставки које су набављене или произведене током тог периода. Просек се рачуна приликом пријема сваке наредне пошиљке.

Могуће је да цена коштања залиха не може да се поврати ако су те залихе општећене, ако су постале у целини или делимично застареле или ако је њихова продајна цена мала. Могуће је да цена коштања не може да се поврати и ако се повећају процењени трошкови који ће настати у вези са продајом.

Пракса отписивања залиха испод њихове цене коштања до нето продајне вредности у складу је са становиштем да средства не треба да се искључују у износима који су већи од оних за које се очекује да ће се остварити од њихове продаје или употребе.

Залихе се обично отписују до нето продајне вредности на појединачној основи. Међутим, у неким околностима прикладно је да се сличне или повезане ставке групишу. То може бити случај са ставкама залиха које се односе на исту производну линију, који имају сличну намену или коначну употребу, које се производе и пласирају на тржишту на истом географском подручју и које не могу да се практично процене одвојено од других ставки у тој производној линији. Није одговарајуће да се залихе отписују по групама залиха, на пример, готови производи или све залихе у одређеној привредној грани или географском сегменту. Пружаоци услуга обично групишу трошкове по свакој услузи за коју ће се наплаћивати посебна продајна цена. Према томе, свака таква услуга третира се као посебна ставка.

Краткорочна потраживања обухватају потраживања од купаца зависних и повезаних правних лица и осталих купаца у земљи и иностранству по основу продаје производа, робе и услуга.

Краткорочни пласмани обухватају кредите, хартије од вредности и остале краткорочне пласмане са роком доспећа, односно продаје до годину дана од дана чинидбе, односно од дана биланса.

Краткорочна потраживања од купаца мере се по вредности из оригиналне фактуре. Ако се вредност у фактури исказује у стварној валути, врши се прерачунавање у извештајну валуту по курсу важећем на дан трансакције. Промене девизног курса од датума трансакције до датума наплате потраживања исказује се као курсна разлика у корист прихода или на терет расхода. Потраживања исказана у страниој валути на дан биланса прерачунавају се према важећем курсу, а курсне разлике признају се као приход или расход периода.

Краткорочни финансијски пласмани који се не држе ради трговања мере се по амортизованој вредности, не узимајући у обзир намеру предузећа да их држи до доспећа. Уколико постоји вероватноћа да предузеће неће бити у стању да наплати све доспеле износе (главницу и камату) према уговорним условима за дате кредите, потраживања или улагања која се држе до доспећа која су исказана по амортизованој вредности, настао је губитак због обезвређивања или ненаплативих потраживања. Висина губитка утврђује се као разлика између исказаног износа средстава и садашње вредности очекиваних будућих токова готовине есконтованих по првобитној ефективној каматној стопи финансијског инструмента (износ који може да се поврати). Токови готовине који се односе на краткорочна потраживања обично се не есконтују. Исказани износ средстава умањује се до његове процењене вредности која може да се поврати било директно, било

коришћењем рачуна исправке вредности. Износ губитка укључује се у нето добитак или губитак периода.

Индиректан отпис финансијских средстава врши се применом матрице у складу са параграфом МСФИ 9 – Финансијски инструменти, што подразумева следеће кораке:

- израчунавање процента наплате по кварталима у односу на укупну наплату извештајног периода;
- израчунавање износа који нису наплаћени на дан 31.03; 30.06; 30.09; и 31.12.;
- израчунавање % обезвређења на начин да се вредност укупне продаје за извештајни период подели са износом ненаплаћених финансијских средстава на крају сваког периода наведених у предходној тачки;
- сачињавање структуре наплате потраживања, као: недоспело, кашњење од 30 до 90 дана, од 91 до 180 дана, преко 180 дана;
- очекивани кредитни губитак израчунава се тако што се % обезвређења утврђен на чин описан у тачки 3 примени на структуру наплате дефинисане у тачки 4.

Уколико се у наредном периоду износ губитка због обезвређења умањи, врши се укидање губитка корекцијом рачуна исправке вредности и признавање прихода.

Друштво је урадило прву примену МСФИ 9 у 2020. години и прокњижило ефекте овог стандарда у износу од 22.624 хиљаде динара. У 2021. години ефекат примене МСФИ 9 стандарда је 207.158 хиљада, док је у 2022. години наведени ефекат у износу од 11.897 хиљада динара.

Потраживања старија од годину дана се исправљају на предлог финансијске службе о чему Надзорни одбор доноси одлуку приликом усвајања пописа потраживања и обавеза.

У 2022. години Одлуком Надзорног одбора извршена је исправка на следећим контима: 1507 дати аванси нефактурисани, 2342 дугорочни финансијски пласмани до једне године стамбени кредити, а применог обрачуна у складу са МСФИ 9 извршена је исправка потраживања на следећим контима: 2286 друга потраживања, 2040 купци у земљи, 2050 купци у иностранству, 2100 потраживања од извозника за споствене производе и робу.

Приходи обухватају приходе од уобичајених активности предузећа и добитке. Приходи од уобичајених активности су приходи од продаје робе, производа и услуга, приходи од активирања учинака, приходи од субвенција, дотација, регреса, компезација и повраћаја дажбина по основу продаје робе, производа и услуга, приходи од доприноса и чланарина и други приходи који су обрачунати у књиговодственој исправи, независно од времена наплате.

Добици представљају друге ставке које задовољавају дефиницију прихода и могу, али не морају да проистекну из уобичајених активности предузећа. Добици представљају повећања економских користи и као такви по природи нису различити од прихода. Добици укључују добитке проистекле из продаје дугорочних средстава, нереализоване добитке, на пример, оне што проистичу из ревалоризације вредности папира и оне што резултирају из пораста исказане вредности дугорочних средстава. Добици се приказују на нето основи, након умањења за одговарајуће расходе.

Различите врсте средстава могу да буду примљене или увећане преко прихода: примери укључују готовину, потраживања и робу и услуге које су примљене у замену за испоручене производе и услуге. Приходи такође могу настати из измирења обавеза. На пример, предузеће може да испоручи робу и пружи услуге ради измирења обавеза по основу отплате преосталог дуга. Отпис потраживања врши се по одлуци Надзорног одбора а на предлог финансијске службе за коју је процељено да се не могу наплатити због тешкоћа у пословању дужника као и утужених потраживања.

Расходи обухватају трошкове који проистичу из уобичајених активности друштва и губитке. Трошкови који проистичу из уобичајених активности предузећа укључују расходе директног материјала и робе и друге пословне расходе (трошкови осталог материјала, производне услуге, резервисања, амортизација, нематеријални трошкови, порези и доприноси правног лица независни од резултата, бруто зараде и остали лични расходи), независни од момента плаћања.

Губици представљају друге ставке које задовољавају дефиницију расхода и могу, али не морају, да проистекну из уобичајених активности предузећа. Губици представљају смањење економских користи и као такви нису по својој природи различити од других расхода.

Губици укључују, на пример, оне који су последица катастрофа, као што су пожар и поплава, али и оне који су произашли из продаје дугорочних средстава. Дефиниција расхода, такође укључује нереализоване губитке, на пример, оне произашле из ефеката пораста курса стране валуте у вези са задуживањем предузећа у тој валути. Када се губици признају у билансу успеха, признају се посебно, због тога што је сазнање о њима корисно при доношењу економских одлука. Губици се обично приказују на нето основи, након умањења за одговарајуће приходе.

Трошкови позајмљивања су камате и други трошкови који настају у предузећу у вези са позајмљивањем финансијских средстава. Трошкови позајмљивања могу да укључе:

- (а) камату на дозвољено прекорачење на рачуну и краткорочна и дугорочна позајмљивања;
- (б) амортизацију есконта или премија у вези са позајмљивањем;
- (ц) амортизацију споредних трошкова насталих у вези са аранжманом позајмљивања;
- (д) финансијске трошкове по основу финансијског лизинга који се признају у складу са МРС 16 лизинг и
- (е) курсне разлике које произилазе из позајмљивања износа у иностраној валути, у оној мери у којој се оне сматрају корекцијом трошкова камата.

Трошкови позајмљивања признају се као расход у периоду у којем су настали, без обзира на то како се позајмљена средства користе.

Финансијским обавезама сматрају се дугорочне обавезе (обавезе према повезаним правним лицима и правним лицима са узајамним учешћем, дугорочни кредити, обавезе по дугорочним хартијама од вредности и остале дугорочне обавезе), краткорочне финансијске обавезе (обавезе према повезаним правним лицима и правним лицима са узајамним учешћем, краткорочни кредити и остале краткорочне финансијске обавезе), краткорочне обавезе из пословања (добављачи и остале обавезе из пословања) и остале краткорочне обавезе.

Краткорочним обавезама сматрају се обавезе које доспевају у року до годину дана, од дана чинидбе, односно од дана годишњег биланса.

Финансијска обавеза је свака обавеза која представља уговорну обавезу:

- а) предаје готовине или другог финансијског средства другом предузећу или
- б) размене финансијских инструмената са другим предузећем под потенцијално неповољним условима.

Предузеће може да има уговорну обавезу која може да се измири било плаћањем финансијским средствима, било плаћањем сопственим акцијама. У том случају, уколико број акција који је потребан за измирење обавеза варира са променама њихове поштене вредности, тако да се плаћање врши у износу поштене вредности акција који је једнак износу поштене вредности, акција који је једнак износу уговорене обавезе, ималац обавеза није изложен добитку или губитку насталом услед промене цена његових акција. Таква обавеза се рачуноводствено обухвата као финансијска обавеза предузећа.

Приликом почетног признавања предузеће мери финансијску обавезу по њеној набавној вредности која представља поштену вредност надокнаде која је примљена за њу. Трасакциони трошкови се укључују у почетно мерење свих финансијских обавеза.

Након почетног признавања, предузеће мери све финансијске обавезе које држи ради трговања и деривата који представљају обавезе које мери по поштеној вредности.

Смањење обавеза по основу закона, ванпарничног поравнања и сл. врши се директним отписивањем.

Дугорочно резервисање се признаје када:

- а) предузеће има обавезу (правну или страну) која је настала као резултат прошлог догађаја;
- б) је вероватно да ће одлив ресурса који садрже економске користи бити потребан за измирење обавеза и
- ц) износ обавезе може поуздано да се процени.

Уколико ови услови нису испуњени резервисање се не признаје.

Дугорочна резервисања обухватају резервисања за трошкове у гарантном року, резервисања за трошкове обнављања природних богаства, резервисања за задржане кауције и депозите, резервисања за трошкове реструктурирања предузећа, резервисања за

пензије, и остала дугорочна резервисања за покрића обавеза (правних или стварних), насталих као резултат прошлих догађаја, за које је вероватно да ће изазвати одлив ресурса који садрже економске користи, ради њиховог измиревања и које се могу поуздано проценити (на пример, спорови у току), као и резервисање за издате гаранције и друга јемства.

Дугорочна резервисања за трошкове и ризике прате се по врстама, а њихово смањење, односно укидање врши се у корист прихода.

Резервисања се не признаје за будуће пословне губитке. Резервисања се разликују од других обавеза као што су, на пример, обавезе према добављачима и обрачунате обавезе, јер је код њих присутна неизвесност у погледу рока настанка или износа будућих издатака који су потребни за измирење.

Мерење резервисања врши се у износу који је признат као резервисање и он представља најбољу процену издатака који је потребан за измирење садашње обавезе на дан биланса стања.

Резервисање се испитује или на дан сваког биланса стања и коригују тако да одражавају најбољу садашњу процену. Ако више није вероватно да ће одлив ресурса који представљају економске користи бити потребан за измирење обавезе, резервисање се укида.

Тамо где је учинак временске вредности новца значајан, износ резервисања представља садашњу вредност издатка за које се очекује да ће бити потребни за измирење обавезе.

Због временске вредности новца, резервисања у вези са одливима готовине који настају одмах после дана биланса стања штетније су од оних где одливи готовине у истом износу настају касније. Резервисања се, дакле, дисконтују, тамо где је учинак значајан.

Дисконтна стопа је стопа пре опорезивања која одражава текуће тржишне процене временске вредности новца и ризика специфичних за обавезу.

Дисконтна стопа не одражава ризике за које су процене будућих токова готовине.

Порез на добит

Обавеза за порез на добит рачуноводствено се обухвата као збир текућег и одложеног пореза.

Текући порез је износ обрачунатог пореза на добит за плаћање, који је утврђен у пореској пријави за порез на добит, у складу са пореским прописима.

Вредновање текућих пореских обавеза врши се у износу који се очекује да ће бити плаћен надлежном пореском органу (враћен од стране пореског органа).

Износ текућег пореза који није плаћен признаје се као обавеза текуће године.

Више плаћен порез за текући и предходни период од износа доспелог за плаћање признаје се као средство (потраживање).

Одложени порез представља износ који је повратив или платив у будућем периоду, а настао је као резултат трансакција и догађаја из предходних периода. Такав порез настаје на основу разлике између износа средстава и обавеза који су признати у билансу стања и признавање тих износа од стране пореских органа и преноса неискоришћених пореских губитака и пореских кредита.

Одложене пореске обавезе настају на основу сталних средстава која подлежу амортизацији када је њихова књиговодствена вредност већа од пореске основице.

Приликом примене метода ревалоризације на некретнине опорезива привремена разлика се јавља у износу евидентираних ревалоризационих резерви у конкретном обрачунском периоду.

Одложена пореска обавеза утврђује се тако што се пореска стопа примењује на опорезиве привремене разлике. Признавање одложених пореских обавеза безусловно се врши у износу у којем су оне утврђене.

Одложено пореско средство признаје се по основу:

- пренетих пореских губитака;
- сталних средстава која подлежу амортизацији, када је књиговодствена вредност мања од пореске основице за обрачун амортизације;
- пренетих неискоришћених пореских кредита по основу улагања у основна средства;
- резервисања за отпремнине, када расход није признат у пореском билансу у периоду у ком је обрачунат, али ће бити признат у будућем периоду у ком ће отпремнина бити исплаћена;
- расход од обезвређења имовине који није признат у пореском билансу текућег периода, али ће се признати у пореском периоду кад та имовина буде отуђена, употребљена или оштећена услед више силе;
- расход на име јавних прихода који нису плаћени у пореском периоду;
- неискоришћеног пореског кредита по основу међукомпанијских дивиденди, који се може пренети на терет добити из будућих обрачунских периода;
- расход на име примања запосленог која се сматрају зарадом која се не признају у пореском билансу јер нису исплаћена, и
- дугорочних резервисања која се у пореском билансу не признају онда када су обрачунати, већ у периоду у којем је извршена њихова реализација.

Одложено средство се утврђује тако што се важећа пореска стопа примењује на одбитне привремене разлике. Одложена пореска средства обавезно се утврђују, али се њихово признавање врши само уколико постоји разумна процена да ће у наредном периоду бити остварен добитак на основу чијег опорезивања она могу да буду употребљена.

Функционална валута и валута приказивања Друштва у складу са МРС 21 – Ефекти промена девизних курсева је динар.

Материјално значајном грешком сматра се грешка која је у појединачном износу или у кумулативном износу са осталим грешкама већа од 3% пословних прихода.

ПОЛИТИКА ЗАШТИТЕ ОД РИЗИКА

Основни финансијски инструменти Друштва су готовина и готовински еквиваленти, потраживања, финансијски пласмани који настају директно из пословања, као и дугорочни и краткорочни кредити, обавезе према добављачима и остале обавезе чија је основна намена финансирање текућег пословања Друштва. У нормалним условима пословања, Друштво је изложено ниже наведеним ризицима.

Финансијски ризик значи нестабилност или нестабилност приноса, која може довести до неочекиваних новчано-вредносних губитака. Настајање ризика резултат је динамичних економских промена које су резултат развоја у свим сегментима пословања. У динамичним условима настају економске промене које није могуће са сигурношћу предвидети због недостатка потпуног знања о тим променама у будућности. То значи да предузеће треба да истражује, предвиђа и планира будуће услове пословања, чиме се стиче више знања о могућим променама које му омогућавају бољу процену, а тиме и смањење ризика.

Целокупно пословање предузећем везано је за могућност настанка ризика. Због тога је важно да менаџмент буде свестан ризика, да познаје и предузима мере на време за предупређење ризика, и треба да буде у стању да управља ризиком. Менаџмент предузећа треба да буде стручан, односно да добро познаје врсте ризика, јер погрешни пословни потези могу да донесу штету предузећу. Тежиште предузетих мера и активности треба да буде у спречавању настанка ризика односно отклањању или ублажавању ризика ако се он појави. Предузеће је у свом пословању изложено различитим врстама финансијског ризика: тржишни ризик, кредитни ризик и ризик ликвидности.

Тржишни ризик

Тржишни ризик се односи на ризик да одређене промене тржишних цена, као што су промене курсева страних валута и промена каматних стопа, могу да утичу на висину прихода Друштва или вредност његових финансијских инструмената. Задатак управљања

тржишним ризицима јесте да се управља и контролише изложеност тржишним ризицима у оквиру прихватљивих показатеља, уз оптимизацију приноса Друштва.

Постоје три врсте тржишног ризика:

Ризик од промене каматне стопе настаје кад је предузеће изложено разним ризицима који кроз ефекте промена каматних стопа делује на његов финансијски положај и токове готовине.

Ризик од промене девизног курса проистиче из пословања на страним тржиштима, што значи да нежељене промене паритетног односа страних валута у односу на домаћу могу проузроковати знатне губитке у спољнотрговинским трансакцијама. Такође и пословање са различитим валутама, односно диспаритет курса ЕУР и УСД може да доведе до одређених ризика.

ХК „КРУШИК“ а.д. највећи део своје производње реализује на страним тржиштима. Извоз се углавном уговара у УСД, а све више се интензивира и уговарање у ЕУР, како директан извоз тако и преко посредника. У протеклом периоду је долазило до промене курса УСД, а такође и до диспаритета ове две валуте. Увоз материјала и делова ХК „КРУШИК“ а.д. у највећем делу реализује у ЕУР-има. Да би се заштитио од ових ризика, уговара веће авансе са ино-купцима. Како би се заштитио од промене курса ХК „КРУШИК“ а.д. и у овој години мора водити рачуна приликом закључења уговора са испоручиоцима, да на њих пренесе иста права и обавезе, који су дефинисани у уговорима са купцима.

Ризик од промена цена може да настане услед промена и поремећаја на тржишту. Друштво мора да се заштити од повећања цена инпута у процесу производње, да учини своје трошкове стабилним и оптимизира своју политику цена и приходе.

ХК „КРУШИК“ а.д. у 2022. години је настојао да од купаца обезбеди већи бескаматни аванс.

Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик промене кредитне способности клијената друштва који може утицати на промену вредности његове финансијске имовине.

Екстремни случај кредитног ризика је када купац не може или не жели да плати своје обавезе. Друштво на више начина обезбеђују наплату својих потраживања.

Настоји се обезбеди 100% наплату испоруке производа купцима, или да потраживање буде обезбеђено путем акредитива, гаранције првокласне банке или меницама.

ХК „КРУШИК“ а.д. у циљу обезбеђења континуитета у снабдевању потребним репроматеријалом својим дугогодишњим испоручиоцима пружа помоћ која се састоји у давању аванса и техничке помоћи. Начин сарадње са овим испоручиоцима регулише се закључењем одговарајућих уговора.

Наплату кредита који су одобрени запосленима у предузећу треба обезбедити путем

административне забране, а код запослених који напуштају друштво, уговором обезбедити исплату целокупног износа пре одласка.

Ризик ликвидности

Ризик ликвидности плаћања везује се за погоршање способности Друштва да уредно плаћа све обавезе из пословања. Због специфичности производног програма и другог процеса производње, да би се заштитило од ризика смањења ликвидности, предузеће мора да на време обезбеди потребна финансијска средства, како се не би угрозило одвијање процеса производње. У оваквој ситуацији све набавке су строго контролисане и реализоване по приоритету. Посебна пажња је посвећена залихама материјала и алата. Пре набавке проверава се стање залиха, да не би дошло до дуплирања а самим тим и до повећања обавеза и погоршања ликвидности.

Руководство Друштва управља ризиком ликвидности на начин који му обезбеђује да Друштво у сваком тренутку испуњава све своје обавезе. Друштво управља ризиком ликвидности одржавајући одговарајуће новчане резерве, праћењем планираних и стварних новчаних токова и одржавањем адекватног односа доспећа финансијских средстава и обавеза.

Судски спорови

Друштво има активних радних спорова и парничних спорова у својству тужиоца и у својству туженог. ХК „КРУШИК“ А.Д. Ваљево има следеће спорове:

- 162 радних спорова које физичка лица по различитим основама воде против друштва. Преостали дуг које друштво има по том основу износи 34.695 хиљада динара.
- 14 привредних спорова по различитим основама воде се против ХК „Крушик“ А.Д. Ваљево. Преостали дуг које друштво има према правним лицима износи 82.449 хиљада динара.
- 5 спорова које ХК „Крушик“ А.Д. Ваљево води против других привредних субјеката. Друштво потражује од правних лица износ од 217.150 хиљада динара.
- 3 спора које ХК „Крушик“ А.Д. Ваљево води против физичких лица. Друштво потражује од физичких лица 797 хиљада динара.

Резервисања по основу судских спорова су вршена у 2022. години.

Хипотеке и залога

Друштво има уписане хипотеке у корист следећих пословних банка:

- Српске банке а.д. на следећим објектима: Пресерај, Ватрогасни дом, Диспанзер медицине рада, Пословни простор у приземљу зграде бр.1 у ул. Карађорђевој 131 у

Ваљеву, Представништво у Београду, Централна Фарбара, Метролошка лабораторија, Хала за хладноротационо истискивање. Укупна вредност уписаних хипотека износи око 4,4 милиона ЕУР;

- Банке Поштанске штедионице на објектима Инвестициона управна зграда и Прототипска радионица, укупна вредност уписане хипотеке износи око 2,8 милиона ЕУР.

Друштво има уписане залогe у корист следећих пословних банка:

- Банке Поштанске штедионице на опреми. Укупна вредност око 2,4 милиона ЕУР
- Банке Поштанске штедионице право потраживања око 2,4 милиона ЕУР
- Српске банке АД Београд право потраживања на 16 милиона УСД

5. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

У хиљадама динара

	Улагања у развој	Концесија, патенти и лиценце	Софтвери и остала права	Укупно
НАБАВНА ВРЕДНОСТ				
Почетно стање 01.01.2022. године	24.563	33	18.868	43.464
Нова улагања				
Расход			(87)	(87)
Крајње стање 31.12.2022. године	24.563	33	18.780	43.376
ИСПРАВКА ВРЕДНОСТИ				
Почетно стање 01.01.2022. године	24.563	33	18.634	43.230
Амортизација			220	220
Расходовање			(87)	(87)
Крајње стање 31.12.2022. године	24.563	33	18.767	43.362
НЕОТПИСАНА (САДАШЊА) ВРЕДНОСТ				
31. децембар 2022. год.			14	14
31. децембар 2021. год.			234	234

Амортизација нематеријалних улагања евидентирана је у оквиру трошкова амортизације, напомена бр. 32.

6. Некретнине, постројења и опрема

У хиљадама динара

НАБАВНА ВРЕДНОСТ	Земљиште	Грађев. објекти	Постројења и опрема	Инвест. некрет.	НПО у прип.	Остала О.С	Аванси	Улаг. на туђим сред.	Укупно
Почетно стање- 1.јануар 2022.год.	385.240	2.635.707	3.647.169	1.130.632	1.160.384	388.125	370.714	7.406	9.725.377
Нова улагања			54.613		25.939	157	10.131		90.840
Остала увећања	202.581		31.955						234.536
Остала отуђења			(100.230)	(751.929)					(852.159)
Расходовање			(161.141)						(161.141)
Активирање		11.216	322.655		(322.415)	(51.021)	(373.861)		(413.426)
Увећање-ревалор.	852.901	1.811.499	1.508.147	604					4.173.151
Умањење-ревалор.	(432)	(2.642.823)	(3.755.434)	(7.236)	(7.498)	(40.715)			(6.454.138)
Крајње стање- 31.децембар 2022.год	1.440.290	1.815.599	1.547.734	372.071	856.410	296.546	6.984	7.406	6.343.040
ИСПРАВКА ВРЕДНОСТИ									
Почетно стање- 1.јануар 2022.год.		1.385.235	2.892.688						4.277.923
Амортизација		56.001	92.590						148.591
Остало			(53)						(53)
Остала отуђења			(100.088)						(100.088)
Свођење на 0 ревалориз.		(1.441.236)	(2.724.029)						(4.165.265)
Остало		3.660	39.587						43.247
Расходовање			(161.108)						(161.108)
Крајње стање- 31.децембар 2022.год.		3.660	39.587						43.247
НЕОТПИСАНА (САДАШЊА) ВРЕДНОСТ									
31.децембар 2022.	1.440.290	1.811.939	1.508.147	372.071	856.410	296.546	6.984	7.406	6.299.793
31.децембар 2021.	385.240	1.250.472	754.481	1.130.632	1.160.384	388.125	370.714	7.406	5.447.454

Извршено је прекњижење дела земљишта у површини од 121.685 м² са конта 0240 - Инвестиционе некретнине - земљиште на конто 0201 - Грађевинско земљиште на основу Одлуке Надзорног одбора ХК „Крушик“ а.д. Ваљево и по основу Извештаја о процени фер вредности некретнина, постројења и опреме са стањем на дан 31.12.2022. Наведеном Одлуком врши се искњижење из пословних књига са конта 0240 - Инвестиционе некретнине земљишта површине од 1953 м² јер је дошло до смањења површине земљишта прилоком парцелације.

Садашња вредност објеката под хипотеком

Објекат	Вредност
Пресерај	49.336.798,00
Ватрогасни дом	12.060.668,00
Амбуланта	11.562.324,00
Локал Карађорђева бр.131	6.456.156,28
Представништво Београд	54.381.170,49
Централна Фарбара	40.119.845,00
Метролошка лабораторија	28.378.070,00
Хала за хладноротационо истискивање	365.547.516,00
Објекти Акумулатора	68.115.925,00
Објекти Фабрике ловачке муниције	105.779.330,00
Управна зграда	129.645.784,00
УКУПНО	871.383.586,77

Књиговодствена вредност опреме дате у залогу износи 338.295.461,54 динара.

Повећања грађевинских објеката односе се на:

- изведене радове на санацији крова на објекту Ливница обојених метала, адаптацији складишног простора, уградњу елемената за ливење на објекту Нова ливница, уградња антистатик пода у лабораторији рударске капсуле у износу од 10.934 хиљада динара
- остале грађевинске објекте у износу од 282 хиљаде динара.

Повећања у оквиру опреме односе се на:

- активирање опреме у износу од 322.655 хиљада динара
- нове набавке опреме у износу од 54.613 хиљада динара.

Расход опреме чија је набавна вредност 1.226.263,33 динара, исправка вредности 1.226.263,33 динара и садашња вредност једнака нули, извршен је на основу одлуке Генералног директора број 20/01-1014 од 15.07.2022.године.

Расход опреме чија је набавна вредност 160.001.934,80, исправка вредности 159.968.876,92 и садашња вредност у износу од 33.057,88 књижена на терет расхода НПО, извршен је на основу Одлуке Надзорног одбора број 13 од 30.01.2023. године о усвајању Извештаја о попису имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2022. године.

Амортизација је обрачуната применом пропорционалног метода и ефекти амортизације евидентирани су у оквиру трошкова амортизације (веза Напомена бр.32).

Стопа отписа грађевинских објеката је 0.2 % , а стопа отписа опреме је 2.55% .

У складу са Законом о производњи и промету наоружања и војне опреме, Уредбе о формирању групације Одбрамбене индустрије Србије, као и актом Министарства одбране од 17.01.2020. године, произвођач наоружања и војне опреме који припада Групацији ОИС у обавези је да изврши процену фер тржишне вредности целокупне имовине, капитала и обавеза са стањем на дан 31.12.2019. године. У том контексту, Друштво је извршило процену фер тржишне вредности целокупне имовине, капитала и обавеза на дан 31.12.2019. године, а извештај о процени добијен је у септембру 2021.године. У првој половини 2023. године Друштво је извршило измену рачуноводствених политика и извршена је нова процена некретнина, постројења и опреме по фер вредности. Са тим у вези друштво је извршило корекције финансијских извештаја за 2022. годину.

Ефекти процене некретнина, постројења и опреме

На основу Извештаја о процени фер вредности некретнина, постројења и опреме и на основу Одлуке Надзорног одбора ХК „Крушик“ а.д. Ваљево број 49 о усвајању Извештаја о процени фер вредности некретнина, постројења и опреме са стањем на дан 31.12.2022. године процењена фер вредност износи 6.299.820.270 РСД.

у 000 РСД	Књиговодствена вредност	Корекције	Фер вредност
Књиговодствена евиденција			
Земљиште	385,240	851,996	1,237,237
Грађевински објекти	1,205,687	578,700	1,784,387
Постројења и опрема	1,070,991	437,156	1,508,147
Инвестиционе некретнине	1,130,632	(555,953)	574,679
Остале некретнине, постројења и опрема	337,261	(40,715)	296,546
Некретнине, постројења и опрема у припреми	863,908	(7,497)	856,410
Улагања у туђе некретнине, постројења и опрему	7,406	-	7,406
Аванси за некретнине, постројења и опрему	6,984	-	6,984
Укупно НПО у књиговодственој евиденцији	5,008,110	1,263,687	6,271,797
Имовина која се не налази у књиговодственој евиденцији			
Грађевински објекти	-	27,551	27,551
Земљиште - пољопривредно	-	472	472
Укупно некретнине, постројења и опрема	5,008,110	1,291,711	6,299,820

Како је дошло до напред поменутог прекњижења дела земљишта у површини од 121.685 м² са конта 0240 - Инвестиционе некретнине - земљиште на конто 0201 - Грађевинско земљиште на основу Допуне Одлуке Надзорног одбора ХК „Крушик“ а.д. Ваљево број 58 и како је из пословних књига са конта 0240 - Инвестиционе некретнине – земљиште

искњижена површина инвестиционог земљишта од 1953 м² услед извршене парцелације то се ефекти наведених промена виде у наредној табели

	Књиговод. вредност На дан 31.12.2022	Остала увећања	Остала отуђења	Корекције			приход од усклађивања Вред.	Фер вредност
				ревалор. резерве	обезвређење	одложени порези		
Земљиште	385,240	202,109		864,459	11,990			1,439,818
Земљиште-остало				472				472
Грађевински објекти	1,205,687			512,470	24,206	80,436		1,784,387
Грађевински објекти				23,419		4,132		27,551
Опрема и постројења	1,070,991			455,338	98,537	80,354		1,508,147
Инвест. некретнине	1,130,633		624,514		134,651		604	372,071
НПО под Царинским надзором	337,261				40,715			296,546
НПО у припреми	863,906				7,497			856,410
Улагања у туђе некретнине, Постојења и опрему	7,406							7,406
Аванси за некрет. постројења И опрему	6,984							6,984
Укупно некретнине, Постројења и опрема	5,008,110							6,299,793

7. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	У хиљадама динара	
	2022.	2021.
Учешће у капиталу – бруто	206.287	206.979
Исправка вредности учешћа у капиталу	(42.313)	(42.313)
Учешће у капиталу – нето	163.974	164.666
Остали дугорочни финансијски пласмани – стамбени кредити - бруто	9.966	34.680
Исправка вредности осталих дугорочних пласмана	(239)	(239)
Остали дугорочни финансијски пласмани – нето	248.017	248.316
Укупно	411.991	412.982

На основу члана 23. Закона о становању, врши се ревалоризација отплатних рата за станове за уговоре заључене од 19.07.1994. године до 31.12.2019. године. Ревалоризација се обрачунава према кретању потрошачких цена у Републици у полугодишту, а највише до висине раста просечне месечне зараде без пореза и доприноса у Републици за обрачунски период.

Члан 23. Закона о становању који се односи на ревалоризацију и даље се примењује, јер ова одредба Закона није престала да важи ступањем на снагу Закона о становању и одржавању зграда 31.12.2016. године.

У оквиру осталих дугорочних финансијских пласмана који износе 248.017 хиљада динара, највећи износ односи се на ГАЕТ у износу од 213.403 хиљада динара. У 2021. години извршена је рекласификација потраживања од наведеног инокупца са конта 205 на 052.

Учешћа у капиталу односе се на:

	У хиљадама динара	
	2022.	2021.
Учешћа у капиталу зависних правних лица		
Учешће у капиталу придружених правних лица	143.966	143.966
Учешћа у капиталу осталих правних лица и друге хартије од вредности расположиве за продају	20.008	20.700
Укупно	163.974	164.666

УЧЕШЋЕ У КАПИТАЛУ

Учешће у капиталу осталих зависних правних лица

	У хиљадама динара	
	2022.	2021.
Ковачки центар	143.966	143.966
Учешћа у капиталу зависних правних лица	143.966	143.966
Тара Аеро анд Дефенце Продуктс а.д. Мојковац	19.444	19.487
Српска банка	1	1
Дунав осигурање	563	1.212
Свега	20.008	20.700
Укупно	163.974	164.666

8. ЗАЛИХЕ

У оквиру залиха исказане су следеће позиције:

	У хиљадама динара	
	2022.	2021.
Материјал	1.695.735	1.030.994
Недовршена производња	4.741.482	5.170.929
Готови производи	1.737.740	571.502
Трговачка роба	64.757	73.332
Дати аванси за залихе	1.955.227	316.535
Исправка вредности датих аванса за	(11.816)	(9.740)

залихе		
УКУПНО	10.183.125	7.153.552

Материјал се састоји од:

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Материјал	1.238.594	609.040
Алат и инвентар	810.634	803.065
Исправка вредности алата и инвентара	(353.493)	(381.111)
УКУПНО	1.695.735	1.030.994

У оквиру материјала евидентирано је:

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Сировине и основни материјал	1.172.344	603.052
Материјал у обради, доради и манипулацији	55.314	5.502
Залихе горива и мазива	10.143	8
Залихе канцеларијског материјала	793	478
УКУПНО	1.238.594	609.040

У оквиру алата и инвентара евидентирано је:

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Ситан инвентар на залихи	5.845	3.189
Залихе контролника и алата	416.275	369.861
Амбалажа на залихи	35.013	49.239
Ауто гуме на залихи	8	8
Ситан инвентар у употреби	85.538	102.622
Специјални алати у употреби	263.520	165.351
Ауто гуме у употреби	4.435	5.059
Укупно	810.634	695.383
Исправка вредности ситног инвентара у употреби	(85.538)	(102.622)
Исправка вредности специјалног алата у употреби	(263.520)	(165.748)
Исправка вредности ауто гума у употреби	(4.435)	(5.059)
Укупно исправка вредности	(353.493)	(273.429)

Увидом у књиговодствену евиденцију залиха утврђено је да се на залихама налазе и залихе старије од годину дана. Стручне службе Друштва извршиле су анализу залиха старијих од годину дана приликом чега је утврђено да су ове залихе и даље употребљиве и да нема елемената за њихово обезвређење.

9. ЗАЛИХЕ НЕДОВРШЕНЕ ПРОИЗВОДЊЕ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА

У хиљадама динара

	2022.
Почетно стање залиха недовршене производње	5.170.929
Смањење у току године	429.447
Стање на крају пословне године	4.741.482
Почетно стање залиха готових производа	571.502
Повећање у току године	1.166.238
Стање на крају пословне године	1.737.740

Залихе недовршене производње и готових производа усаглашене су са пописаним стањем на дан састављања финансијских извештаја.

10. РОБА

У оквиру залиха робе исказано је:

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Роба у магацину	52.921	54.056
Роба у промету на велико	0	16.365
Роба у промету на мало	993	1.120
Роба у транзиту	34.741	34.741
Укупно	88.655	106.282
Укалкулисани ПДВ по општој стопи	127	(81)
Укалкулисани ПДВ по посебној стопи	(129)	(139)
Укалкулисана разлика у цени	(23.896)	(32.730)
УКУПНО	64.757	73.332

ПЛАЋЕНИ АВАНСИ ЗА ЗАЛИХЕ И УСЛУГЕ

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Дати аванси за залихе и услуге на домаћем тржишту	1.510.723	282.798
Дати аванси залихе и услуге у иностранству	264.671	4.552
Дати аванси - нефактурисани	168.017	19.445
Спорни дати аванси	11.816	9.740
Исправк датих аванса	(11.816)	(9.740)
УКУПНО	1.943.411	306.795

11. ПОТРАЖИВАЊА

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Купци у земљи – матична и зависна правна лица	63	63
Купци у земљи-остала повезана правна лица	7.172	1.309
Купци у иностранству-остала повезана лица	16.956	3.428
Купци у земљи	224.874	382.538
Купци у иностранству	94.836	89.197
Исправка вредности купаца у земљи-матична и зависна правна лица	(63)	(63)
Исправка вредности потраживања од купаца у земљи	(21.371)	(21.869)
Исправка вредности потраживања од купаца у иностранству	(88.641)	(85.540)
Исправка вредности-обезвређење МСФИ 9	-	-
I ПОТРАЖИВАЊА ОД КУПАЦА	233.826	369.063
Потраживања од извозника	23.436	32.608
Исправка вредности потраживања од извозника	(11.260)	(10.678)
Исправка вредности потраживања од извозника-обезвређење МСФИ9	-	-
II ПОТРАЖИВАЊА ИЗ СПЕЦИФИЧНИХ ПОСЛОВА	12.176	21.930
Потраживања по основу више плаћеног пореза на добит	-	-

Потраживања за штету	5.511	5.511
Потраживања од државних органа и организација	153.779	111.017
Остала потраживања	275.569	267.332
Исправка вредности других потраживања	(229.201)	(216.561)
III СВЕГА ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА	205.658	167.299
IV ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ	129.684	15.985
V УКУПНО (II+III+IV)	347.518	205.214
УКУПНО ПОТРАЖИВАЊА (I+V)	581.344	574.277

Остала потраживања се највећим делом односе на пенале које је друштво зарачунало пословном партнеру по основу накнаде штете услед кашњења у испоруци робе. Наведена потраживања су у 2021. години обезвређена у складу са применом МСФИ 9.

КУПЦИ У ЗЕМЉИ

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Југоимпорт СДПР, Београд	15.878	21.909
Компанија Слобода, Чачак	21.700	21.609
Крушик фабрика ловачке муниције	12.958	12.958
034 Метал индустри, Крагујевац	1.534	1.534
ЛСЕ Системс	-	209.618
Зенитпром	56.423	-
РС МО Генералштаб	-	75.051
Ромакс Трејд	98.882	27.727
Остали	17.499	12.132
Исправка вредности од купаца у земљи	(21.371)	(21.869)
Укупно	203.503	360.669

КУПЦИ У ИНОСТРАНСТВУ

У хиљадама динара

	2022.	2021.
ИНТЕРНАЦИОНАЛ ГОЛДЕН ГРУПП	-	1.307
ТАТА АДВАНС СИСТЕМС	-	2.305
УНИС ГИНЕКС	-	57
Полиекс	6.257	-
Остали купци у иностранству	88.579	85.528
Исправка вредности од купаца у иностранству	(88.641)	(85.540)
Укупно	6.195	3.657

ПОТРАЖИВАЊА ОД ИЗВОЗНИКА

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Tehnoremont	11.921	11.248
Vectura Trans	266	266
Jugoimport SDPR	11.249	10.614
Крупник		10.480
Исправка вредности потраживања од извозника	(11.260)	(10.678)
Укупно	12.176	21.930

12. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Краткорочни финансијски пласмани-матична и зависна правна лица		
Остали краткорочни финансијски пласмани-део дугорочних потраживања који доспева за плаћање у наредној години-стамбени зајмови запосленима	3.292	3.303
Исправка вредности дугорочних потраживања дела који доспева за наплату у наредној години		
Укупно	3.292	3.303

13. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Текући рачуни	852.683	7.108
Благајна	3	3
Девизни рачуни	1.914.429	14.620
Остала новчана средства	533	4.416
Укупно	2.767.648	26.147

14. ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ И АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Порез на додату вредност-претходни порез	129.684	15.985
Активна временска разграничења	159.997	172.736
Укупно	289.681	188.721

АВР - највећи део се односи на разграничене трошкове по уговорима које друштво има са пословним партнерима.

15. КАПИТАЛ

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Основни капитал	4.437.698	4.071.698
Резерве	28.534	28.534
Ревалоризационе резерве	2.096.307	655.317
Нереализивани губици по основу ХОВ	(147.259)	(146.567)
Нераспоређени добитак	-	-
Губитак текуће године	(1.106.717)	(2.062.398)
Губитак ранијих година	(2.099.136)	(36.738)
Укупно	3.209.427	2.509.846

ОСНОВНИ И ОСТАЛИ КАПИТАЛ

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Акцијски капитал	3.946.640	3.580.640
Друштвени капитал	491.058	491.058
Укупно	4.437.698	4.071.698

АКЦИЈСКИ КАПИТАЛ

Власничка структура на дан састављања финансијских извештаја:

У хиљадама динара

Назив акционара	Врста акција	% учешћа на дан 31.12.2022	31.12.2022
Акционар- Републике Србије	обичне	27,85	1.099.240
Акционар- Фонд за развој	обичне	7,16	282.780
Акционар – Град Ваљево	обичне	20,92	825.510
Акционар –Национална служба за запошљавање	обичне	5,12	201.980
Акционар-Републички фонда за здравствено осигурање	обичне	12,00	473.530
Акционар-Град Београд	обичне	0,11	4.360
Акционар-Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање	обичне	26,84	1.059.240
Укупно		100,00	3.946.640

ХК „КРУШИК“ а.д. је затворено акционарско друштво, као такво не котира се на берзи.

- На основу Уговора о конверзији потраживања Републичког фонда за здравствено осигурање, у капитал Холдинг корпорације „Крушик“ а.д. Ваљево, сагласно Закључку Владе Републике Србије 05 Број: 023-9484/2021 од 14.10.2021. године, Одлуци Управног одбора РФЗО 01/2 број: 450-7605/21-1 од 14.10.2021. године, Одлуке Скупштине ХК „Крушик“ а.д. Ваљево број 13 од 26.11.2021. године и Записника Министарства финансија – Пореске управе – Филијала Ваљево број 107-433-12-23615/2021-2000 од 14.10.2021. године, у 2022. години потраживања Повериоца (РФЗО) од Дужника (ХК „Крушик“ а.д.) по основу неплаћених доприноса за здравствено осигурање, у износу од **240.307.945,25** динара, конвертована су у капитал Повериоца код Дужника, тако да се за износ конвертованог потраживања повећао акцијски капитал друштва. Након потписивања Уговора о конверзији извршена је емисија акција у Централном регистру ХОВ. Дана 17.01.2022. године Решењем бр. 1905/2022 у Регистар привредних субјеката региструје се промена капитала код Холдинг корпорације “Крушик“ а.д. Ваљево.
- На основу Уговора о конверзији потраживања Републичког фонда за здравствено осигурање, у капитал Холдинг корпорације „Крушик“ а.д. Ваљево, сагласно Закључку

Владе Републике Србије 05 Број: 023-3333/2022 од 20.04.2022. године, Одлуци Управног одбора РФЗО 01/2 број: 450-2549/22 од 21.04.2022. године, Одлуке Скупштине ХК „Крушик“ а.д. Ваљево број 6 од 30.05.2022. године и Записника Министарства финансија – Пореске управе – Филијала Ваљево број 107-433-12-06638/2022 од 20.04.2022. године, у 2022. години потраживања Повериоца (РФЗО) од Дужника (ХК „Крушик“ а.д.) по основу неплаћених доприноса за здравствено осигурање, у износу од **125.705.898,51** динара, конвертована су у капитал Повериоца код Дужника. Дана 26.07.2022. године Решењем бр. 65977/2022 у Регистар привредних субјеката региструје се промена капитала код Холдинг корпорације “Крушик“ а.д. Ваљево.

РЕЗЕРВЕ

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Статутарне и друге резерве	28.534	28.534
Укупно	28.534	28.534

РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Ревалоризационе резерве	2.096.307	655.317
Укупно	2.096.307	655.317

До повећања ревалоризационих резерви у 2022. години дошло је услед књижења по основу Извештаја о процени фер вредности некретнина, постројења и опреме уређеног од стране независног проценитеља „Deloitte Advisory” д.о.о. Београд.

ГУБИТАК

У хиљадама динара

Губитак ранијих година	2.099.136
Губитак текуће године	1.106.717
Укупно	3.205.853

16. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Дугорочне обавезе које се могу конвертовати у капитал (Напомена бр. 3)	273.714	514.022
Дугорочни кредити у земљи	159.282	634.949
Остале дугорочне обавезе	47.947	68.494
Укупно	480.943	1.217.465

17. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Резервисања за отпремнине приликом одласка у старосну пензију – почетно стање	76.376	69.550
Повећање у току године по основу резервисања извршених у току године	30.679	9.988
Остала дугорочна резервисања	10.092	
Укидање током године		
Искоришћена резервисања током године	(8.783)	(3.162)
Укупно	108.364	76.376

Резервисања за отпремнине формирана су на бази обрачуна за резервисање и иста су исказана у износу садашње вредности очекиваних будућих исплата. Приликом утврђивања садашње вредности очекиваних одлива коришћена је дисконтна стопа од 4,7% (2021. године: 4,5%) на бази процене очекиване просечне тржишне каматне стопе на дугорочна динарска средства у Републици Србији. Резервисање је утврђено на основу MPC 19 и претпоставке просечног раста зарада по стопи од 1% годишње (2021. година: 1% годишње).

Одложене пореске обавезе

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Одложени порези	183.276	7.643
Одложена пореска средства	(1.861)	(2.249)
Укупно одложени порези	181.415	5.394
Укупно одложени порески приходи/расход периода	1.098	1.455

18. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ

Поверилац	Валута	У 000 рсд
1	2	3
Српска банка ад	РСД	88.889
Банка поштанска штедионица	ЕУР	70.393

Друштво је извршило усаглашавање обавеза по основу дугорочних кредита са повериоцима.

19. КРАТКОРОЧНИ КРЕДИТИ У ЗЕМЉИ

У хиљадама
динара

Поверилац	Валута	Износ обавезе у страниј валути	2022.	2021.
1	2	3	4	5
Српска банка ад	ЕУР		-	36.954
Српска банка ад	ЕУР		-	20.157

20. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

У хиљадама динара

Поверилац	Валута	Износ обавезе у страниј валути за 2022.годину	2022.	Износ обавезе у страној валути за 2021.годину	2021.
1	2	3	4	5	6
Српска банка ад	РСД		133.333		77.778
Српска банка ад	ЕУР	2.000.000,00	234.645	-	-
Фонд за развој	ЕУР		56.334		56.458
АИК банка репрограм, део који доспева за плаћање у наредној пословној години	РСД				140.197
АИК банка ад Београд	ЕУР	24.495,33	2.874	25.334,73	3.459
Банка поштанска штедионица	ЕУР	600.000,00	70.393	894.444,46	105.171
Део осталих дугорочних обавеза које доспевају за наплату у наредној години	ЕУР	1.387,36	163	2.454,56	289
Остале КФО			2.599.388		2.325.883
УКУПНО			3.097.130		2.709.235

21. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Примљени аванси	9.132.354	2.638.100
Добављачи-матична и повезана правна лица	44.487	112.223
Добављачи у земљи	1.817.856	2.352.776
Добављачи у иностранству	64.104	153.726
Остале обавезе из пословања	203.983	273.234
Укупно	11.262.784	5.530.059

22. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ И ПВР

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Обавезе по основу комисионе продаје	55.400	102.234
Обавезе из специфичних послова	55.400	102.234
Обавезе за нето зараде и накнаде зарада, осим накнада зарада које се рефундирају	145.442	134.309
Обавезе за порез на зараде и накнаде зарада на терет запослених	289.411	214.278
Обавезе за доприносе на зараде и накнаде зарада на терет запослених	551.596	455.989
Обавезе за порез и доприносе на зараде и накнаде зарада на терет послодавца	528.105	421.221
Обавезе за нето зараде које се рефундирају	2.335	2.678
Обавезе за порезе и доприносе на накнаде зарада на терет запосленог које се рефундирају	4.736	9.760
Обавезе за порез и доприносе на накнаде зараде на терет послодавца које се рефундирају	2.503	6.011
Обавезе по основу зарада и накнада зарада	1.524.128	1.244.246
Обавезе по основу камата и трошкова финансирања	77.494	69.386
Остале обавезе	79.177	100.352
Друге обавезе	156.671	169.738
Обавезе за ПДВ	158.560	35.142
Обавезе за порез на добит правних лица	-	-
Обавезе за порез, царине и друге дажбине	170.384	131.718
Свега	170.384	131.718
Унапред обрачунати трошкови	298	316

Обрачунати приходи будућег периода	1.698	1.804
Остала ПВР		
Пасивна временска разграничења	1.996	2.120

У оквиру обавеза за порезе и доприносе на зараде, евидентиране су и неизмирене обавезе по истом основу, за период од септембра 2020. године до марта 2022. године.

У наведеном периоду измирене су само обавезе по основу пореза и доприноса на зараду за месец фебруар, на први део зараде за месец април 2021. године и на први део зараде за месец март 2022. године.

Почев од другог дела зараде за март 2022. године обавезе за порезе и доприносе на зараде редовно се измирују.

23. УСАГЛАШАВАЊЕ ПОТРАЖИВАЊА И ОБАВЕЗА

Друштво је вршило усаглашавање својих потраживања и обавеза са стањем на дан 31.10., 30.11 и са 31.12.2022.године. Усаглашавање потраживања и обавеза вршено је на исте датуме и за претходну годину.

Утврђено је да постоји неусаглашеност са следећим пословним партнерима:

	У хиљадама динара
	2022.
Југоимпорт СДПР	47.088

У поступку усаглашавања са пословним партнерима, нису утврђена материјално значајна неусаглашена потраживања и обавеза.

24. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА И ПАСИВА

	У хиљадама динара	
	2022.	2021.
Залихе туђе робе	520.097	212.510
Дате гаранције	4.083.857	2.021.051
Хипотеке и залогe	3.094.491	2.659.584
Друга ванбиласна евиденција	1.060.391	1.060.391
Укупно	8.758.836	5.953.536

Залихе туђе робе усаглашене су са власником исте.

Највећи део у оквиру износа **датих гаранција** од 4.083.857 хиљада динара, чини акредитив који нам је отворио купац у иностранству.

Друштво има уписане **хипотеке и залогe** у корист следећих пословних банака - Српске банке, АИК банке, и Банке поштанске штедионице. (Напомена 4)

У оквиру **друге ванбилансне евиденције** евидентирана су потенцијална средства у складу са Изјавом пословног партнера, Споразумом са припадајућим анексима и другом припадајућом документацијом.

25. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА

Биланс стања	У хиљадама динара	
	2022.	2021.
Потраживања по основу продаје		
<i>Ковачки центар</i>	7.172	1.309
<i>Тара аероспаце дефенце</i>	16.956	3.428
Укупно	24.128	4.737
Остала краткорочна потраживања		
<i>Ковачки центар</i>	45.696	50.276
<i>Тара аероспаце дефенце</i>	-	-
Укупно	45.696	50.276
Добављачи - остала повезана лица	2022.	2021.
<i>Ковачки центар</i>	20.565	112.213
<i>Тара аероспаце дефенце</i>	23.922	-
Укупно	44.487	112.213
Примљени аванси		
<i>Ковачки центар</i>	57.067	-
Биланс успеха		
	2022.	2021.
Пословни приходи		
Приходи од вршења услуга	44.543	12.635
Приходи од вршења услуга на ино тржишту		
<i>Тара аероспаце дефенце</i>	21.964	2.473
<i>Ковачки центар</i>	316.429	95.985
Приходи од продаје робе		
<i>Ковачки центар</i>		

Укупно	382.936	111.093
Финансијски расходи - негативне курсне разлике	150	2.991
Укупно	150	2.991
Финансијски приходи-позитивне курсне разлике	13.470	2.680
Укупно	13.470	2.680
Трошкови производних услуга <i>Ковачки центар</i>	9.317	4.830

26. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Приходи од продаје робе на домаћем тржишту	41.313	3.511
Приходи од продаје робе на иностраном тржишту-остала повезана правна лица	4.697	57
Приходи од продаје робе-малопродаја	-	-
Приходи од продаје робе	46.010	3.568
Приходи од продаје производа и услуга у земљи-остала повезана правна лица	44.543	12.635
Приходи од продаје производа и услуга у иностранству-остала повезана правна лица	338.392	98.458
Приходи од продаје производа и услуга у земљи	1.821.866	2.263.924
Приходи од продаје производа и услуга у иностранству	2.743.159	1.714.204
Приходи од продаје производа и услуга	4.947.960	4.089.221
Укупно	4.993.970	4.092.789

27. ДРУГИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Приходи од закупнине	5	-
Остали пословни приходи	543	2.455
Укупно	548	2.455

28. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ИМОВИНЕ (ОСИМ ФИН.)

	У хиљадама динара	
	2022.	2021.
Приходи од ускла. вредности имовине (осим фин.)	604	-
	604	

Наведени износ резултат је књижења по основу Извештаја о процени фер вредности некретнина, постројења и опреме уређеног од стране независног проценитеља „Deloitte Advisory” д.о.о. Београд.

29. НАБАВНА ВРЕДНОСТ ПРОДАТЕ РОБЕ

	У хиљадама динара	
	2022.	2021.
Набавна вредност продате робе	40.486	1.938
УКУПНО	40.486	1.938

30. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА

	У хиљадама динара	
	2022.	2021.
Трошкови материјала за израду	2.437.712	2.029.186
Трошкови режијског материјала	107.246	78.265
Трошкови горива и енергије	266.302	189.516
УКУПНО	2.811.260	2.296.967

31. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	
	2022.	2021.
Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада на терет послодавца	402.153	440.666
Трошкови накнада по уговорима о делу	15.440	14.803
Трошкови накнада физичким лицима по основу осталих уговора	7.436	669
Трошкови накнада члановима надзорног одбора	5.131	4.728

Остали лични расходи и наканде	102.938	102.795
Трошкови зарада и накнада (брото)	2.264.120	2.302.511
УКУПНО	2.797.218	2.866.172

32. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

	У хиљадама динара	
	2022.	2021.
Трошкови амортизације	146.346	133.405
УКУПНО	146.346	133.405

33. РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ИМОВИНЕ (ОСИМ ФИН.)

	У хиљадама динара	
	2022.	2021.
Расходи од усклађ.вред.имовине (осим фин)	324.834	-
УКУПНО	324.834	-

Наведени износ резултат је књижења по основу Извештаја о процени фер вредности некретнина, постројења и опреме уређеног од стране независног проценитеља „Deloitte Advisory” д.о.о. Београд.

34. ТРОШКОВИ ДУГОРОЧНИХ РЕЗЕРВИСАЊА

	У хиљадама динара	
	2022.	2021.
Трошкови резервисања за отпремнине за одлазак у пензију	33.793	14.683
Трошкови резервисања за судске спорове	10.092	-
УКУПНО	43.885	14.683

35. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	
	2022.	2021.
Трошкови услуга на изради учинака	39.254	29.128
Трошкови услуга одржавања	9.545	6.306

Трошкови закупнина	132	170
Трошкови транспортних услуга	39.614	8.626
Трошкови рекламе и пропаганде	416	2.500
Остали трошкови производних услуга	283.109	117.200
Свега трошкови производних услуга	372.070	163.930
Трошкови непроизводних услуга	13.412	12.706
Трошкови репрезентације	6.274	3.632
Трошкови премије осигурања	13.203	11.049
Трошкови платног промета	7.802	6.509
Трошкови чланарине	2.220	2.320
Трошкови пореза	14.495	14.340
Остали нематеријалних трошкова	4.963	3.341
Свега нематеријални трошкови	62.369	53.897
УКУПНО	434.439	217.827

У оквиру осталих трошкова производних услуга евидентирани су:

- трошкови за услуге у промету и производне услуге у износу од 217.992 хиљада динара,
- трошкови комуналних услуга у износу од 59.497 хиљада динара,
- трошкови за услуге заштите на раду 2.266 хиљада динара.
- остали трошкови производних услуга у износу од 3.354 хиљаде динара.

36. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара	
	2022.	2021.
Финансијски приходи од осталих повезаних лицима	13.470	2.680
Приходи од камата	131	138
Позитивне курсне разлике	62.100	6.958
Приходи по основу ефеката валутне клаузуле	29.479	29.977
УКУПНО	105.180	39.753

37. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	
	2022.	2021.
Финансијски расходи из односа са осталим повезаним правним лицима	150	2.991
Расходи камата	284.876	199.080
Негативне курсне разлике	50.845	19.999

Расходи по основу ефеката валутне клаузуле	40.905	16.745
УКУПНО	376.776	238.815

38. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Добици од продаје материјала	-	-
Вишкови спец. алата	22.071	-
Приходи по основу ефеката уговорене заштите од ризика осим валутне клаузуле	613	44
Приходи од смањења обавеза	-	-
Остали непоменути приходи	12.787	5.005
Приходи од наплаћених отписаних потраживања	210	151
Приходи од усклађивања вредности остале имовине	-	-
УКУПНО	35.681	5.200

У оквиру осталих непоменутих прихода евидентирани су:

- приходи по основу накнад.штете у износу од 8.846 хиљада динара,
- накнадно одобрен радат у износу од 126 хиљада динара и
- остали непоменути приходи у износу од 3.815 хиљада динара.

39. ОСТАЛИ РАСХОДИ

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Расходи некретнина, постројења и опреме	33	-
Мањкови	11.837	-
Расходи по основу расходовања залиха материјала	5.230	-
Остали непоменути расходи	8.906	200.606
УКУПНО	26.006	200.606

У оквиру осталих непоменутих расхода евидентирани су:

- уговорене казне и пенали на име кашњења у испоруци производа у износу од 1.587 хиљада динара;
- трошкови спора у износу од 6.542 хиљада динара;
- остали расходи у износу од 777 хиљада динара.

40. ПРИХОДИ ОД УСХЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА

У хиљадама динара

	2022.	2021.
Приходи по основу усклађивања вредности потраживања	470	21.408
УКУПНО	470	21.408

41. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАНА БИЛАНСА

Након дана биланса није било значајних догађаја који би могли утицати на финансијски резултат исказан у финансијским извештајима за 2022. годину.

42. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Званични курсеви (званични средњи курс Народне банке Србије) страних валута који су коришћени за прерачунавање у динарску противвредност девизних позиција биланса стања су следећи:

	31.12.2022.	31.12.2021.
ЕУР	117,3224	117,5821
УСД	110,1515	103,9262
ЦХФ	119,2543	113,6388
ГБП	132,7026	140,2626

У Ваљеву, 28.06.2023. године

ХК "Крушић" а.д.

В.Д. Генерални директор

Јованка Андрић *дипл. инж. хем. технол.*

Холдинг корпорација
“Крушик” а.д. Ваљево

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ
О ПОСЛОВАЊУ ХК „КРУШИК“ а.д. УЗ КОРИГОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ
ИЗВЕШТАЈЕ ЗА 2022. ГОДИНУ

Ваљево, јун 2022. год.

в.д. генералног директора
Јованка Андрић, дипл. инж.

I УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

1. ОПШТИ ПОДАЦИ О КОМПАНИЈИ

1.1. Мисија, визија и циљеви предузећа

Мисија

1. производња наоружања и војне опреме;
2. пословни концепт- тржишна оријентација;
3. флексибилност у реаговању на промене тражње и брза преоријентација у складу са захтевима купаца;

Визија

1. осигурање опстанка и раста предузећа кроз повећање економске ефикасности, максимизирање резултата и стварање услова за развој;
2. основни правац развоја - диверсификација производног програма, освајање нових тржишта, примена савремене маркетинг концепције;
3. обезбеђење јединствене стратегије и политике квалитета;
4. инвестициона улагања у савремене технологије;
5. увођење савремених информационих технологија;

1.2. Генералне напомене

Пун назив друштва	Холдинг корпорација за металопредузећа, оснивање, финансирање и управљање „Крушик“ а.д. Ваљево
Седиште	Ваљево
Адреса	Владике Николаја 59
Шифра и назив делатности	2540 -производња оружја и муниције
Матични број	07096364
ПИБ	101493890
Правна форма привредног субјекта	Нејавно акционарско друштво

1.3. Структура власништва у друштву

Компанија има укупно 394664 обичних акција уписаних у Централном регистру ХОВ, номиналне вредности 10.000,00 динара, односно акцијског капитала у укупној вредности од 3.946.640.000 динара. Преглед структуре основног капитала на дан 31.12.2022. године, дат је у следећој табели:

Р.бр.	Акционар	Структура капитала 31.12.2022.године					
		број акција	% у акцијском капиталу	% у основном капиталу	Износ	% у акцијском капиталу	% у основном капиталу
1	Реп. Србија	109924	27.85255	24.77050	1,099,240,000.00	27.85255	24.77050
2	Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање	105924	26.83903	23.86913	1,059,240,000.00	26.83903	23.86913
3	Град Ваљево	82551	20.91678	18.60221	825,510,000.00	20.91678	18.60221
6	Републички фонд за здравствено осигурање	47353	11.99831	10.67062	473,530,000.00	11.99831	10.67062
4	Фонд за развој	28278	7.16508	6.37222	282,780,000.00	7.16508	6.37222
5	Национална служба за запошљавање	20198	5.11777	4.55146	201,980,000.00	5.11777	4.55146
7	Град Београд	436	0.11047	0.09825	4,360,000.00	0.11047	0.09825
I	Акцијски капитал (1+2+3)	394664	100.00000	88.93440	3,946,640,000.00	100.00000	88.93440
II	Друштвени-непоминовани капитал	49105		11.06560	491,057,834.96		11.06560
III	Ук. основни капитал (I+II)	443769		100.00000	4,437,697,834.96		100.00000

1.4. Органи друштва

Управљање друштвом је дводомно. Органи друштва су:

- Скупштина
- Надзорни одбор
- Извршни одбор

Скупштину Друштва чине досадашњи представници државног и друштвеног капитала, док се коначно не реши питање друштвене својине.

Државни капитал је представљен у Скупштини са 1 чланом и 1 замеником.

Представник државног капитала има 10 гласова у Скупштини.

Друштвени капитал има 8 представника у Скупштини. Сваки представник друштвеног капитала има по 1 глас у Скупштини.

Надзорни одбор има три члана, представника државног капитала. Чланове Надзорног одбора именује Скупштина Друштва.

Извршни одбор чине три извршна директора, од којих се један именује за генералног директора.

Извршне директоре именује Надзорни одбор.

1.5. Подаци о зависним друштвима

ХК "Крушик" а.д. у свом саставу нема зависна друштва.

1.6. Подаци о дугорочним финансијским пласманима

Преглед дугорочних финансијских пласмана друштва са стањем на дан 31.12.2022. године:

Ред. бр.	Опис	Вредност у РСД	Напомена
1.	Учешће у капиталу придружених правних лица - "Tara Aerospace and Defence Products" Црна Гора	19.444.030,20	331470 акција -7,082% учешћа у капиталу
2.	"Ковачки центар" д.о.о. Ваљево	143.965.858,92	Улог ХК „Крушик“ а.д. од 1.479.000 ЕУР (неновчани улог-ствари и права) -49%учешћа у капиталу
3.	Учешће у капиталу правних лица расположивих за продају	564.533,00	
3.1.	Српска банка	1.170,00	9 акција
3.2.	Дунав Осигурање	563.363,00	527 акција
4.	Дугорочни стамбени кредити	34.614.172,15	
	Укупно	198.588.594,27	

II ОПИС ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ И ОРГАНИЗАЦИОНЕ СТРУКТУРЕ ПРАВНОГ ЛИЦА

1. ПРОИЗВОДНИ ПРОГРАМ

Производни програм „Крушик“-а чине:

- Производња средстава наоружања и војне опреме
- Производња средстава за широку потрошњу - цивилни програм

Цивилни програм чини производња следећих средстава: електродетонатори различитих врста и типова, гребенасти прекидачи, противградне ракете и лансер, рударске капсуле, отковци и одливци, пиштољи и капсуле за омамљивање стоке, разне услуге (површинска заштита, механичка обрада, термичка обрада, пресерске услуге и др.).

2. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА

Унутрашња организација друштва утврђује се према потребама пословања и обављања делатности друштва, у складу са Статутом. Друштво своје пословање организује у оквиру организационих целина.

Одлуком Скупштине ХК "Крушик" а.д. од 25.09.2019. године измењена је организациона структура друштва.

Холдинг корпорација „Крушик“ а.д. обавља своју делатност кроз осам сектора у следећим организационим целинама:

- Сектор правних и општих послова;
- Сектор безбедности;
- Сектор економско-финансијских послова;

Сектор комерцијалних послова;
 Сектор развоја;
 Сектор одржавања и енергетике ;
 Сектор производње;

Одељење плана и припреме производње;
 РЈ-1 „Фабрика специјалних производа и услуга“;
 РЈ-2 „Обрада деформацијом“;
 РЈ-3 „Механичка обрада“;
 РЈ-4 „Површинска заштита“;
 РЈ-5 „Фабрика иницијалних средстава и детонатора“ -ФИСЕД
 Погон „Производња хемијских извора електричне енергије“
 Погон „Производња и одржавање алата“
 Погон „Производња ловачке муниције“

Сектор квалитета;

Унутрашња организација друштва успоставља се, мења и прилагођава потребама послова који се обављају у оквиру друштва и ближе се одређује посебним Правилником о организацији и систематизацији, у складу са Статутом.

III РАЗВОЈ, ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА

БРОЈ И КВАЛИФИКАЦИОНА СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ СА СТАЊЕМ НА ДАН 31.12.2022. ГОДИНЕ:

Квалификација	Укупно	%
НК	1191	50.59
ПК	87	3.70
КВ	322	13.68
ССС	397	16.86
ВК	81	3.44
ВСС	99	4.21
ВСС II	177	7.52
Укупно	2354	100

Број запослених по старосној структури дат је у следећој табели:

Р. бр.	Организационе целине	Стање кадра по годинама старости									
		до 20 год.	%	20-30 год.	%	30-40 год.	%	40-50 год.	%	преко 50 год.	%
1	Менаџмент					2	0.28	1	0.17	3	0.39
2	Непроизводна режија			31	12.70	100	13.76	78	13.09	173	22.38
3	Производна Режија	1	7.14	37	15.16	95	13.06	76	12.74	173	22.38
4	Производња	13	92.86	176	72.14	530	72.90	441	74.00	424	54.85
	УКУПНО	14	100	244	100	727	100	596	100	773	100

Број запослених по годинама стажа дат је у следећој табели:

Р. бр.	Организационе целине	Стање кадра по годинама стажа									
		до 10 год.	%	10-20 год.	%	20-30 год.	%	30-40 год.	%	Преко 40 год.	%
1	Менаџмент	1	0.12	2	0.28	1	0.36	2	0.53		
2	Непроизводна режија	98	12.13	108	15.21	48	17.39	94	24.74	34	18.89
3	Производна Режија	80	9.90	108	15.21	47	17.03	97	25.52	50	27.78
4	Производња	629	77.85	492	69.30	180	65.22	187	49.21	96	53.33
УКУПНО		808	100	710	100	276	100.00	380	100	180	100

2. ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА

Финансијски извештаји за 2022. годину, урађени су у складу са МРС, МСФИ, усвојеним Правилником о рачуноводству и Рачуноводственим политикама предузећа.

Напомињемо да је након урађене процене фер вредности некретнина, постројења и опреме, од стране овлашћеног проценитеља, извршена корекција Финансијских извештаја за 2022. годину.

2.1. Биланс стања

Упоредни преглед позиција из Биланса стања за 2021. и 2022. годину у скраћеној форми дат је у следећој табели:

у 000 РСД

Р.бр.	Позиција	2021. год.	2022 год.	Индекс 4/3
1	2	3	4	5
1	Нематеријална улагања и Goodwill	234	14	6
2	Некретнине, построј., опрема	5,447,454	6,299,793	116
3	Учешће у капиталу	164,666	163,974	100
4	Остали дугорочни финанс. пласмани	248,316	248,017	100
5	Дугорочни финанс. пласмани и дугор. Потраживања (3+4)	412,982	411,991	100
I	Стална имовина (1+2+5)	5,860,670	6,711,798	115
6	Залихе	7,153,552	10,183,125	142
7	Потраживања од продаје	369,063	233,826	63
8	Остала краткорочна потраживања	205,214	347,518	169
9	Краткорочни финансијски пласмани	3,303	3,292	100
10	Готов. еквиваленти и готовина	26,147	2,767,648	10,585
11	Краткорочна АВР	172,736	159,997	93
II	Обртна имовина (6+7+8+9+10+11)	7,930,015	13,695,406	173

III	Пословна имовина-актива (I+II)	13,790,685	20,407,204	148
IV	Ванбилансна актива	5,953,536	8,758,836	147
12	Основни капитал	4,071,698	4,437,698	109
13	Резерве	28,534	28,534	100
14	Позитивне ревалоризационе резерве	655,317	2,096,307	320
15	Нереализовани губици по основу финансијских средстава и других компоненти осталог свеобухватног резултата	146,567	147,259	100
16	Нераспоређена добит			
16.1	Нераспоређена добит ранијих година			
16.2	Нераспоређена добит текуће године			
17	Губитак	2,099,136	3,205,853	153
17.1	Губитак ранијих година	36,738	2,099,136	
17.2	Губитак текуће године	2,062,398	1,106,717	54
V	Укупно капитал (12+13+14-15+16-17)	2,509,846	3,209,427	128
18	Дугорочна резервисања	76,376	108,364	142
19	Дугорочне обавезе	1,217,465	480,943	40
19.1	Обавезе које се могу конвертовати у капитал	514,022	273,714	53
19.2	Дугорочни кредити, зајмови и обавезе по основу лизинга у земљи	634,949	159,282	25
19.3	Остале дугорочне обавезе	68,494	47,947	70
20	Одложене пореске обавезе	5,394	181,415	3,363
21	Краткорочна резервисања и краткорочне обавезе	9,981,604	16,427,055	165
21.1	Краткорочне финансијске обавезе	2,766,347	3,097,130	112
21.2	Примљени аванси депозити и кауције	2,638,100	9,132,354	346
21.3	Обавезе из пословања	2,891,959	2,130,431	74
21.4	Остале краткорочне обавезе	1,683,078	2,065,144	123
21.5	Краткорочна ПВР	2,120	1,996	94
VI	Дугор.резервисања, обавезе и ПВР (18+19+20+21)	11,280,839	17,197,777	152
VII	Укупна пасива (V+VI)	13,790,685	20,407,204	148
VIII	Ванбилансна пасива	5,953,536	8,758,836	147

Подаци из биланса стања показују да је у 2022. години, вредност сталне имовине већа за 15% (пре свега као резултат извршене процене фер вредности некретнина, постројења и опреме) а вредност обртне имовине већа за 73% (резултат великог повећања готовине и готовинских еквивалената и залиха) у односу на стање на крају 2021.године.

У структури пасиве, вредност капитала је већа за 28% (повећање основног капитала због извршених конверзија обавеза за здравствено осигурање, повећање капитала због повећања ревалоризационих резерви и смањење због ставке губитка) а дугорочна резервисања и обавезе су за 52% веће од истих са стањем на дан 31.12.2021.

године, пре свега због великог повећања примљених аванса од купаца. Структура пасиве се погоршала у односу на структуру на крају 2021. године, јер учешће обавеза износи 84,27%, док је у 2021. години ово учешће износило 81,80%.

2.2. Биланс успеха

Упоредни преглед позиција из Биланса успеха за 2021. и 2022. годину у скраћеној форми дат је у следећој табели:

у 000 РСД

Ред.бр.	Позиција	2021.год.	2022.год.	Индекс 5/3
1	2	3	4	5
I	Пословни приходи (1+2-3+4+5+6)	4,052,384	5,770,572	142
1	Приходи од продаје	4,092,789	4,993,970	122
а)	Приходи од продаје робе	3,568	46,010	1,290
б)	Приходи од продаје производа и услуга	4,089,221	4,947,960	121
2	Приходи од активирања учинака и робе	38,061	38,659	102
3	Смањење вредности залиха недовршених и готових производа и недовршених услуга	80,921		
4	Повећање вредности залиха недовршених и готових производа и недовршених услуга		736,791	
5	Остали пословни приходи	2,455	548	22
6	Приходи од усклађивања вредности имовине (осим фин.)		604	
II	Пословни расходи (1+2+3+4+5)	5,530,991	6,598,468	119
1	Набавна вредност продате робе	1,938	40,486	2,089
5	Трошкови материјала, горива и енергије	2,296,967	2,811,260	122
6	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	2,866,172	2,797,218	98
7	Трошкови амортизац. и резервисања	148,087	190,231	128
8	Приходи од усклађивања вредности имовине (осим фин.)		324,834	
9	Остали пословни расходи	217,827	434,439	199
	Пословна добит (I-II)			
	Пословни губитак (II-I)	1,478,607	827,896	56
III	Финансијски приходи	39,753	105,180	265
IV	Финансијски расходи	238,815	376,776	158
1	Расходи камата	199,080	284,876	143
2	Остали финанс.расходи	39,735	91,900	231
V	Губитак из финансирања	199,062	271,596	136
VI	Остали приходи	26,608	36,151	136
VII	Остали расходи	412,514	41,031	10

VIII	Добит из редовног пословања			
IX	Губитак из редовног пословања	2,063,575	1,104,372	54
X	Позитиван нето ефекат на резултат		1,247	
XI	Негативан нето ефекат на резултат	278		
XII	Добит пре опорезивања			
XIII	Губитак пре опорезивања	2,063,853	1,105,619	54
XIV	Одложени порески приходи периода	1,455		
XIV	Одложени порески расходи периода		1,098	
XV	Нето добитак			
XVI	Нето губитак	2,062,398	1,106,717	54

Из табеле се види да је у 2022. години остварен укупан приход у износу од 5.980.173.000 динара, а укупан расход у износу од 7.085.792.000 динара. Како су приходи мањи од расхода, то је остварен укупан бруто губитак у износу од 1.105.619.000 динара а нето губитак, од 1.106.717.000 динара.

Остварени пословни приходи износе 5.770.572.000 динара, пословни расходи 6.598.468.000 динара па је остварен пословни губитак у износу од 827.896.000 динара.

2.3. Индикатори ефикасности

Приказ индикатора за мерење ефикасности пословања на основу података из биланса стања и биланса успеха:

ВРСТА ИНДИКАТОРА	НАЗИВ ИНДИКАТОРА	ОПИС ИНДИКАТОРА	Остварено за 2021.	Остварено за 2022.	Индекс
1	2	3	4	5	6 (5/4)
ИНДИКАТОРИ ЛИКВИДНОСТИ	Општа ликвидност	обртна средства/ краткорочне обавезе	0.79	0.83	105
	Убрзана ликвидност	обртна средства - залихе /краткорочне обавезе	0.08	0.21	275
ИНДИКАТОРИ ЗАДУЖЕНОСТИ	Задуженост	укупан дуг/ укупна средства	0.82	0.84	103
	Однос дуга према капиталу	укупан дуг/укупан капитал	4.49	5.36	119
	Коефицијент покрива камате	ЕБИТ /расходи за камате	0	0	
	Коефицијент финансијске стабилности	дугорочне обавезе + капитал/ стална имовина + залихе	0.29	0.22	76
ИНДИКАТОРИ АКТИВНОСТИ	Просечан период држања залиха	360/(пословни расход/просечне залихе)	479	473	99
	Просечан период наплате потраживања	360/(приходи од продаје/просечни салдо купца)	56	22	39
	Просечан период плаћања обавеза	360/(пословни расход/просечан салдо обавеза према добављачима)	178	137	77
	Искоришћеност фиксних средстава	приходи од продаје /нето фиксна средства	0.75	0.79	106
	Искоришћеност укупних средстава	приходи од продаје/ укупна средства	0.30	0.24	82
ИНДИКАТОРИ РЕНТАБИЛНОСТИ	Профитна бруто маргина	укупна добит /приходи од продаје	0	0	
	Профитна нето маргина	нето добит /приходи од продаје	0	0	

ИНДИКАТОРИ РЕНТАБИЛНОСТИ	ЕБИГ маргина	ЕБИГ /укупан приход	0	0	
	ЕБИГДА маргина	ЕБИГДА укупан приход	0	0	
	Стопа повраћаја на укупна средства (РОА)	нето добит /укупна средства (просек тек.година и претх.година)	0	0	
	Стопа повраћаја на капитал (РОЕ)	нето добит/ капитал (просек тек.година и претх.година)	0	0	
ИНДИКАТОРИ ЕКОНОМИЧНОСТИ	Економичност пословања	пословни приходи / пословни расходи	0.73	0.87	119
ИНДИКАТОРИ ПРОДУКТИВНОСТИ	Јединични трошкови рада	брutto зарада+лични расходи /укупан приход	0.70	0.47	67
	Продуктивност рада	приход од продаје/ број запослених	1,565	2,087	133

Индикатор опште ликвидности показује са колико динара обртне имовине је покривен један динар краткорочних обавеза и треба да буде већи од 1. У 2021. години овај рацио износи 0,79 и указује на неликвидност друштва. У 2022. години овај рацио износи 0,83 и указује на побољшање ликвидности друштва у односу на претходну годину.

Индикатор убрзане ликвидности је поузданији, јер се код неких друштава залихе трансформишу у ликвидна средства у дужем периоду. Показује са колико динара релативно ликвидних средстава је покривен један динар краткорочних обавеза и треба да буде већи од 1. Овај рацио показује да друштво у обе посматране године није било ликвидно. На неповољан износ овог рациа у 2021. години и 2022. години утиче висок износ примљених аванса, који су саставни део краткорочних обавеза (у 2021. години примљени аванси чине 26% краткорочних обавеза а у 2022. години 56% краткорочних обавеза). Уколико би се аванси искључили из краткорочних обавеза (тј. када би се аванси који се односе на вишегодишње уговоре могли разграничити), овај рацио би био нешто повољнији, и у 2021. години износио би 0,11 а у 2022. години 0,48.

Индикатор задужености показује учешће позајмљеног капитала (обавеза) у укупно расположивим изворима друштва и допринос позајмљеног капитала покрићу активе (пословне имовине). Што је веће учешће обавеза у имовини, већи је финансијски ризик. Овај рацио треба да буде мањи од 50%, а у обе посматране године је већи од захтеваног стандарда, што значи да је у сваком динару расположивих извора садржано просечно 0,83 динара туђих извора (апсолутно), односно задуженост друштва износи 83% укупних извора (релативно). Напомињемо да је у 2021. години у укупан износ обавеза укључен и износ обавеза, које ће се конвертовати у капитал у износу од 514,022 милиона динара, што негативно утиче на износ овог рациа. Такође, на негативан износ рациа утиче и висок износ обавеза по основу примљених аванса у износу од 2,638 милијарди динара. Уколико би се ова два износа искључила из укупних обавеза, овај рацио би био доста повољнији и износио би у 2021. години 59%. У 2022. години обавезе које ће се конвертовати у капитал износе 273,714 милиона динара а обавезе по основу примљених аванса износе 9,132 милијарди динара. Уколико би се ова два износа искључила из укупних обавеза, овај рацио би био доста повољнији и износио би у 2022. години 38%, што је испод минималног стандарда.

Однос дуга према капиталу показује учешће обавеза у пасиви и индиректно степен задужености. Мањи износ рациа значи веће учешће капитала у пасиви, у посматраном периоду износи просечно 4,92 а треба да буде мањи од 1. Код овог рациа такође је укључен и износ обавеза, које ће се конвертовати у капитал и обавеза по основу примљених аванса, што се одражава на износ овог рациа. Уколико би се ова два износа искључила из укупних обавеза, овај рацио би био доста повољнији и износио би у 2021. години 3,24 а у 2022. години 2,43.

Коефицијент покрића камате показује колико је пословни добитак већи од камата на кредите, тј. са колико динара пословног добитка је покривен сваки динар расхода по основу камате. Указује на способност друштва да из пословног добитка исплати камате. Искуствена нормала за рацио (утврђена међу аналитичарима) је вредност од 5 до 7. У 2021. години и 2022. години исказан је пословни губитак па овај индикатор није приказан.

Коефицијент финансијске стабилности показује начин финансирања сталне имовине и залиха дугорочним изворима (капитал и дугорочне обавезе) односно са колико динара дугорочних извора је финансиран један динар дугорочно везаних средстава. Сматра се да је покриће веће од 90% високо, а у посматраном периоду покриће износи просечно 25%.

Коефицијент обрта залиха показује колико се пута просечно годишње залихе обрну у предузећу. Такође, показује на колико динара цене коштања реализованих производа 1 динар остаје везан у залихама на крају године. Од брзине обрта залиха директно зависи ликвидност и солвентност предузећа, а рацио посредно утиче и на рентабилност. Просечно време трајања једног обрта залиха представља просечан период наплате залиха или просечну старост залиха. У 2022. години овај рацио је остао на приближном нивоу оствареног у 2021. години.

Просечан период наплате потраживања од купаца односно просечно време трајања једног обрта купаца показује колико дана просечно протекне од тренутка продаје на кредит купцима до тренутка наплате потраживања. Заправо, показује дужину временског периода у коме предузеће бескаматно кредитира своје купце. Као нека врста оријентационе нормале узима се период од 30 дана а у посматраном периоду просечно време износи 39 дана. У 2022. години дошло је до смањења просечног времена наплате потраживања за 61%.

Просечно време плаћања обавеза према добављачима односно просечно време трајања једног обрта добављача показује временски период у коме добављачи бескаматно кредитирају предузеће. У посматраном периоду просечно време плаћања обавеза износи 157 дана. У 2022. години дошло је до смањења просечног времена плаћања обавеза према добављачима за 23, што је повољно и указује на редовније плаћање наведених обавеза. Поређење рациа кредитирања купаца са рациом регулисања обавеза према добављачима показује да је време наплате потраживања од купаца краће од времена плаћања обавеза према добављачима.

Искоришћеност фиксних средстава показује колико динара прихода од продаје је друштво остварило на један динар нето фиксних средстава (сталне имовине). У посматраном периоду на један динар нето фиксних средстава друштво је остварило просечно 0,77 динара прихода од продаје.

Коефицијент искоришћености укупних средстава је најопштији, синтетички показатељ ефикасности коришћења средстава у друштву и показује колико се пута просечно обрну укупна пословна средства, или колико динара нето прихода од реализације је остварено на сваки динар ангажованих укупних средстава. У посматраном периоду на један динар укупно ангажованих средстава, друштво је остварило просечно 0,28 динара прихода од продаје. До пада овог показатеља за 18% у односу на остварени у 2021. години, дошло је услед повећања како сталне (повећање вредности некретнина, постројења и опреме због процене по фер вредности) тако и обртне имовине (повећање због знатно већих залиха и готовине у односу на стање на крају 2021. године).

Профитна бруто маргина показује са колико је динара бруто добити покривен један динар прихода од продаје. У 2021. години и 2022. години исказан је бруто губитак па овај индикатор није приказан.

Профитна нето маргина показује са колико је динара нето добити покривен један динар прихода од продаје. У 2021. години и 2022. години исказан је нето губитак па овај индикатор није приказан.

ЕБИТ маргина показује са колико је динара ЕБИТ (добит пре опорезивања увећана за расходе камата) покривен један динар укупних прихода . У 2021. години и 2022. години исказан је губитак па овај индикатор није приказан.

ЕБИТДА маргина показује са колико је динара ЕБИТДА (добит пре опорезивања увећана за расходе камата и трошкове амортизације и резервисања) покривен један динар укупних прихода . У 2021. години и 2022. години исказан је губитак па овај индикатор није приказан

Стопа повраћаја на укупна средства (РОА) је показатељ зарађивачке моћи друштва и показује колико је динара нето добити друштво остварило на један динар укупно уложених пословних средстава. У 2021. години и 2022. години исказан је нето губитак па овај индикатор није приказан.

Стопа повраћаја на капитал (РОЕ) показује колико је динара нето добити друштво остварило на један динар сопственог капитала. У 2021. години и 2022. години исказан је нето губитак па овај индикатор није приказан.

Индикатор економичности представља однос између укупних прихода и укупних расхода и треба да буде већи од 1. Остварени индикатори показују да је у и у 2021. години и у 2022. години остварен пословни губитак, али да је економичност повећана за 12%.

Индикатор јединичних трошкова рада показује са колико динара укупног прихода је покривен сваки динара бруто зарада и осталих личних расхода. Учешће зарада у укупним расходима се смањило за 33% у односу на учешће у претходној години.

Индикатор продуктивности рада показује колики је приход од продаје по једном запосленом. Приход од продаје по запосленом повећао се за 33% у односу учешће у претходној години.

2.4. Обавезе и потраживања

Упоредни преглед обавеза и потраживања за период 2021/2022. године дат је у следећој табели:

у 000 дин.

I	Контго	Обавезе	31.12.2021.	31.12.2022.	Индекс
A	40	Дугорочна резервисања	76,376	108,364	142
	404	Резерв за трошкове отпремнине при одласку у пензију	76,376	98,272	129
	405	Резерв за трошкове судских спорова		10,092	
B	41	Дугорочне обавезе	1,217,465	480,943	40
1	410	Обавезе које се могу конвертовати у капитал	514,022	273,714	53
2	414	Дугорочни кредити, зајмови и обавезе по основу лизинга у земљи	634,949	159,282	25
3	415	Дугорочни кредити, зајмови и обавезе по основу лизинга у иностранству			
4	419	Остале дугорочне обавезе	68,494	47,947	70
B		Краткорочна резервисања и краткорочне обавезе	9,986,998	16,608,470	166
I	42	Краткорочне финансијске обавезе	2,766,347	3,097,130	112
	Део 422,424,425,429	Обавезе по основу кредита од лица која нису домаће банке	2,326,172	2,599,551	112
	422 део 424 део 425 део 429 део	Обавезе по основу кредита од домаћих банака	440,175	497,579	113

2	43	Обавезе из пословања	5,530,059	11,262,785	204
	430	Примљени аванси, депозити и кауције	2,638,100	9,132,354	346
	431, 433	Обавезе према доб-повезана лица у земљи	112,214	20,565	18
	432, 434	Обавезе према доб-повезана лица у земљи	9	23,922	265,800
	435	Добављачи у земљи	2,352,776	1,817,857	77
	436	Добављачи у иностранству	153,726	64,104	42
	део 439	Остале обавезе из пословања	273,234	203,983	75
3	44,45,46, осим 467, 47,48	Остале краткорочне обавезе	1,683,078	2,065,144	123
	44	Обавезе из специфичних послова	102,234	55,400	
	45	Обавезе по основу зарада и накнада зарада	1,244,246	1,524,128	122
	46	Друге обавезе	169,738	156,672	92
	47	Обавезе за ПДВ	35,142	158,560	451
	48 осим 481	Обавезе за остале порезе, доприносе и остале дажбине	131,718	170,384	129
	481	Обавезе по основу портеза на добитак			
4	49 осим 498	Пасивна временска разграничења	2,120	1,996	94
5	498	Одложене пореске обавезе	5,394	181,415	3,363
		УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ (А+Б+В)	11,280,839	17,197,777	152
II		Потраживања			
A	048-052 минус 059	Дугороч. финансијски пласмани	248,316	248,017	100
1	052	Потраживања по основу продаје на робни кредит	213,875	213,403	100
2	048	Остали дугорочни пласмани	34,441	34,614	101
B		Краткорочна потраживања, пласмани	1,427,825	2,695,028	189
1	20,21,22	Потраживања	558,291	451,660	81
	200	Купци у земљи матична и зависна правна лица			
	202	Купци у земљи– остала повезана правна лица	1,309	7,172	548
	203	Купци у иностранству– остала повезана правна лица	3,428	16,956	495
	204	Купци у земљи	360,669	203,503	56
	205	Купци у иностранству	3,657	6,195	169
	21	Потраж. из специфичних послова	21,929	12,176	56
	22	Друга потраживања	167,299	205,658	123
2	23 минус 239	Краткор. финансијски пласмани	3,304	3,292	100
3	27.28 осим 288	ПДВ и АВР	188,721	289,681	153
4	15	Дати аванси	306,795	1,943,411	633
5	029	Дати аванси за инвестиције	370,714	6,984	2
	A+B	Укупна потраж. и дугор. финанс. пласмани	1,676,141	2,943,045	176

IV ИНФОРМАЦИЈЕ О УЛАГАЊИМА У ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

ХК „Крушик“ посебну пажњу посвећује безбедности и здрављу на раду и заштити животне средине, области која поред непосредног утицаја на пословање има и далеко већи– друштвени значај.

На основу препознатих и утврђених ризика, у систему се примењује читав спектар превентивних мера, а највећа пажња усмерена је на безбедно коришћење опреме за рад, средстава и опреме за личну заштиту на раду, оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад, праћење здравственог стања запослених са посебним освртом на радна места са повећаним ризиком, као и обезбеђивање адекватних услова радне околине.

Мере Службе безбедности и здравља на раду представљају активности усмерене ка смањењу ризика и елиминацији опасности или штетности, односно смањењу повређивања на радним местима, побољшању услова радне и животне средине, праћење здравственог стања, оспособљавања за безбедан и здрав рад, као и све остале активности које су усмерене ка обављању рада на безбедан и сигуран начин.

Са циљем остваривања безбедних и здравих услова за рад, као и обезбеђивања здравствене заштите запослених друштво је у 2022. години утрошило средства у износу пца 7,4 милиона динара.

Холдинг Компанија тренутно има 2354 запослена, радно време траје 8 часова, радна недеља је петодневна. Прековремени рад се обавља по потреби и на бази добровољности. Радника млађих од 18 година нема. Инвалида рада има 57, професионалних обољења нема. Инвалиди рада су распоређени на друге послове у складу са решењима лекарских комисија. Жалби на распоред није било.

Извршена су периодична мерења електро и громобранске заштите (заштита од напона додира, испитивања громобранске инсталације, заштита од статичког електрицитета - уземљење металних маса и антистатик подови) у децембру за све опасне објекте у Крушику. У складу са интерним Правилником о заштити од статичког електрицитета, врши се редовна провера влажности у објектима који су прозвани овим правилником.

Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад врши се према ПРОГРАМУ ОСПОСОБЉАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ ИЗ ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ и УПУТСТВУ који су саставни део Акта о процени ризика. У 2022. години извршено је оспособљавање 662 запослених премештених са једног на друго радно место и оспособљавање 10 новозапослених. Оспособљавање провера запослених из области безбедности и здравља на раду за радна места са повећаним ризиком, које се обавља на период од једне године-извршена провера код 1234 запослених.

Обезбеђивање средстава и опреме за личну заштиту на раду, врши се по Упутству о средствима и опреми за личну заштиту на раду.

Запослени на радним местима са повећаним ризиком из радних јединица и сектора (укупно 1151) упућени су на периодичне лекарски преглед у складу са Актом о процени ризика, а према плану рада службе БЗНР. Укупно 189 запослених је упућено на лекарски преглед услед промене радног места а 106 запослених је упућено на претходни лекарски преглед. Лични дозиметри запослених, професионално изложених лица изворима јонизујућег зрачења, редовно тромесечно се шаљу на контролу.

Прописане су мере обавезе, забране и упутства за руковање, одржавање и безбедан рад, постављене на видна места у радионицама и такође постављени знаци обавештења, упозорења и забране на свим објектима пожарно и експлозивно угроженим.

На основу Правилника о техничким нормативима за вентилацију и климатизацију обезбеђено је чишћење, праћење и извештавање о стању вентилационих система у свим објектима на свака три месеца.

У служби се врши издавање одобрења за извођење радова заваривања, сечења, лемљења на привременим местима и прати примена прописаних мера за извођење безбедног рада (у 2022. години издато је укупно 182).

Заштита животне средине - спровођење прописа из ове области одвија се у складу са финансијским и другим могућностима компаније.

На месечном нивоу ЈКП "Водовод" Ваљево врши контролу отпадних вода на збирном шахту, из којег се исте испуштају у градску канализацију.

Прати се извршење превентивних мера по наложеном Решењу МУП-а и извештава Управа за превентиву о реализацији тих мера.

Усвојен оперативни план одбране од пошлага у складу са изменама и допунама за 2022. годину.

Израђен годишњи извештај управљања отпадом за 2021. годину, електронски и писмено достављен Агенцији за заштиту животне средине

У 2022. години збринуто је 15,7 тона опасног отпада од стране овлашћеног оператера

V ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ

Након дана биланса није било значајних догађаја који би могли утицати на финансијски резултат исказан у Финансијским извештајима за 2022. годину.

VI ПЛАНИРАНИ И БУДУЋИ РАЗВОЈ

Основни правци развоја корпорације у наредном периоду су:

- обезбеђење опстанка и раста предузећа кроз повећање економске ефикасности и ефикасности, максимизирање пословног резултата и стварање услова за одрживи развој;
- проширење асортимана производа, диверсификација производног програма, освајање нових тржишта, примена савремене маркетинг концепције;
- обезбеђење јединствене стратегије и политике квалитета;
- инвестициона улагања у побољшање услова рада и у савремене и потпуно нове технологије;
- увођење и развој савремених информационих технологија;

Програмски циљ је стварање профитабилног и квалитетног привредног друштва које ће у дугорочном периоду уз помоћ нових инвестиција и рационализације пословања, постати лидер у региону у производњи средстава НВО.

У том контексту, специфични дугорочни задаци корпорације су следећи:

- достизање лидерске позиције у региону и на светском тржишту за поједине врсте производа;
- смањење трошкова пословања и остваривање позитивног резултата;
- обезбеђење константе текуће ликвидности и дугорочне финансијске стабилности;
- повећање животног стандарда, мотивације и осигурање социјалне сигурности запослених;

- побољшање у области безбедности и здравља на послу запослених и унапређење нивоа заштите животне средине.

У стратешком плану развоја, ХК "Крушик" а.д се определио да прошири и модернизује производњу ракетних система, као и да и даље усавршава и модернизује производе из минобацачког програма.

На ино-тржишту постоји велико интересовање за ракетним средствима из производног програма „Крушика“. До сада је реализован извоз оних средстава која су могла да се произведу на постојећој опреми и објектима. Успостављањем нових технологија и проширењем асортимана ракетних средстава са којима је ХК „Крушик“ а.д. конкурентан на светском тржишту, може се повећати обим продаје. Такође, проширењем асортимана производа за које постоји тржиште, стичу се услови за стабилније пословање привредног друштва и могућности улагања у даљу модернизацију технологија. Освајањем наведених производа, знатно ће се побољшати позиција ХК "Крушик" а.д. на домаћем и ино-тржишту.

Поред развоја средстава из ракетног програма, ХК "Крушик" а.д. врши модернизацију и развој минобацачких система.

У производњи специјалних врста минобацачке муниције, "Крушик" има предност у односу на остале компаније, а тражња за овим средствима на светском тржишту се повећава. Њиховом производњом освојена су нова светска тржишта. ХК"Крушик" а.д. и даље на овим средствима врши модернизацију и усавршавање.

Друштво је такође покренуло активности на развоју артиљеријске муниције и иницијалних средстава.

Услов за реализацију ових пројеката је проширење капацитета, односно набавка недостајуће опреме и оспособљавање одређених производних објеката. Друштво је у току 2022. године реализовало значајне активности на развоју нових ракетних средстава и реализацији улагања на обнављању и изградњу нових технологија везаних за ракетни програм и производњу иницијалних средстава.

VII АКТИВНОСТИ ИСТРАЖИВАЊА И РАЗВОЈА

Друштво у свом саставу има Сектор „Развој“, који се бави активностима на развоју и освајању нових производа (израда конструкционе и технолошке документације за пробне комаде, пробне партије нулте серије и серијску производњу).

VIII ИНФОРМАЦИЈЕ О ОТКУПУ СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА ОДНОСНО УДЕЛА

У току 2022. године друштво није вршило откуп сопствених акција, односно удела.

IX ПОСТОЈАЊЕ ОГРАНАКА

Друштво нема огранке, односно издвојене организационе делове преко којих обавља делатност на територији Републике Србије.

X ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ КОЈИ СЕ КОРИСТЕ У ПРОЦЕНИ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА И УСПЕШНОСТИ ПОСЛОВАЊА

A. Финансијска средства

Финансијска средства укључују дугорочне финансијске пласмане, потраживања, краткорочне финансијске пласмане и готовину и готовинске еквиваленте.

У следећем прегледу дат је преглед финансијских средстава друштва са стањем 31.12.2022/31.12.2021. година:

A. Финансијска средства

Финансијска средства укључују дугорочне финансијске пласмане, потраживања, краткорочне финансијске пласмане и готовину и готовинске еквиваленте.

У следећем прегледу дат је преглед финансијских средстава друштва са стањем 31.12.2022/31.12.2021. година:

у 000 дин.

Р.бр.	Позиција	2021.	2022.	Индекс
1	Дуг.финанс.пласмани	412.982	411.991	99
1.1	Учешћа у капиталу других правних лица	164.666	163.974	99
1.2	Остали дуг.финанс.пласмани	248.316	248.017	100
2	Потраживања по основу продаје	369.063	233.826	63
3	Краткорочни финансијски пласмани	3.303	3.292	100
4	Потраживања из специфичних послова и друга потраж.	189.229	217.835	115
5	Готовина и готовински еквиваленти	26.147	2.767.648	10585
	Укупно	1.000.724	3.634.592	363

B. Финансијске обавезе

Финансијске обавезе укључују дугорочне финансијске обавезе, краткорочне финансијске обавезе, обавезе из пословања и остале краткорочне обавезе.

У следећем прегледу дат је преглед финансијских обавеза друштва са стањем 31.12.2022/31.12.2021. година:

Р.бр.	Позиција	2021.	2022.	Индекс
1	Дуг.финанс.обавезе (обавезе по дугорочним кредитима и остале дугор.обавезе)	703.443	207.229	29
2	Кратк.финанс.обавезе	2.766.347	3.097.130	112
3	Обавезе из пословања	2.891.959	2.130.431	74
4	Остале краткорочне обавезе	1.685.198	2.067.140	123
	Укупно	8.046.947	7.501.930	93

XI ЦИЉЕВИ И ПОЛИТИКЕ ВЕЗАНЕ ЗА УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА, ИЗЛОЖЕНОСТ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА

Финансијски ризик значи несталност или нестабилност приноса, која може довести до неочекиваних новчано-вредносних губитака. Настајање ризика резултат је динамичних економских промена које су резултат развоја у свим сегментима пословања. У динамичким условима настају економске промене које није могуће са сигурношћу предвидети због недостатка потпуног знања о тим променама у будућности. То значи да друштво треба да истражује, предвиђа и планира будуће услове пословања, чиме се стиче више знања о могућим променама које му омогућавају бољу процену, а тиме и смањење ризика.

Целокупно пословање друштва везано је за могућност настанка ризика. Због тога је важно да менаџмент буде свестан ризика, да познаје и предузима мере на време за предупређење ризика, и треба да буде у стању да управља ризиком. Менаџмент треба да буде стручан, односно да добро познаје врсте ризика, јер погрешни пословни потези могу да донесу штету друштву. Тежиште предузетих мера и активности треба да буде у спречавању настанка ризика, односно у отклањању или ублажавању ризика ако се он појави.

Друштво је у свом пословању изложено различитим врстама ризика.

Тржишни ризик представља ризик од промене цена и односа размене на домаћем и страном тржишту. Постоје три врсте тржишног ризика:

- *Ризик од промене каматне стопе* настаје кад је друштво изложено разним ризицима који кроз ефекте промена каматних стопа делује на његов финансијски положај и токове готовине. Друштво је изложено ризику промене каматних стопа на пласманима и обавезама код којих су каматне стопе варијабилне. Треба напоменути да друштво има ограничења у погледу обезбеђења кредита, јер је усмерен на мали број банака, из разлога што поједине банке својом пословном политиком не предвиђају финансирање Одбрамбене индустрије.
- *Ризик од промене девизног курса* проистиче из пословања на страним тржиштима, што значи да нежељене промене паритетног односа страних валута у односу на домаћу могу проузроковати знатне губитке у спољнотрговинским трансакцијама. Такође и пословање са различитим валутама, односно диспаритет курса ЕУР и УСД може да доведе до одређених ризика. Изложеност друштва девизном ризику се односи на краткорочне финансијске пласмане, потраживања, готовину и готовинске еквиваленте, дугорочне

кредите, остале дугорочне обавезе, краткорочне финансијске обавезе и обавезе из пословања номиноване у инострану валуту.

Најбољи начин заштите од ризика промене девизног курса је потпуна усклађеност валутне структуре прилива и одлива новчаних токова предузећа, јер се тако елиминише девизни ризик из пословања (природно осигурање од ризика девизног курса или тзв. природни хеџинг).

Тај начин заштите од ризика промене девизног курса је најбољи зато што је бесплатан и искључиво везан за пословање самог друштва. Међутим, мало је предузећа која могу да обезбеде такву врсту заштите.

ХК „Крушик“ а.д. највећи део своје производње реализује на страним тржиштима. Извоз се раније углавном уговарао у УСД. У протеклом периоду је често долазило до осцилација курса УСД у односу на домаћу валуту, а такође и до диспаритета курса ЕУР/УСД, што је имало утицаја и на ликвидност и на пословни резултат предузећа. Увоз материјала и делова и опреме у највећем делу реализовао се у ЕУР, а прилив од извоза у УСД или у динарима (по средњем курсу по купопродајним уговорима). На основу наведених чињеница, током последњих година, ХК "Крушик" а.д. је имао одређене губитке у спољнотрговинским трансакцијама, као и у трансакцијама на домаћем тржишту. Друштво је настојало, да би се заштитило од ових ризика, да у 2022. години, извозне послове уговара пре свега у ЕУР, да обезбеди веће авансе од купаца, да се са добављачима закључе уговори са истим условима плаћања као што је уговорен начин наплате са купцем (да на њих пренесе иста права и обавезе, који су дефинисани у уговорима са купцима). Код продаје робе на домаћем тржишту, друштво је настојало да се цене уговорају у чврстој валути, са наплатом по средњем курсу НБС.

- *Ризик од промена цена* може да настане услед промена и поремећаја на тржишту. Предузеће мора да се заштити од повећања цена инпута у процесу производње, да учини своје трошкове стабилним и оптимизира своју политику цена и приходе. Да би се заштитило од овог ризика, друштво је у 2022. години предузимало одређене мере (да од купаца обезбеди већи бескаматни аванс, а код уговора где нема аванса да обавезно предвиди клаузулу промене цена, уколико дође до драстичних поремећаја цена инпута на тржишту).

Кредитни ризик је ризик промене кредитне способности клијената предузећа који може утицати на промену вредности његове финансијске имовине. Изложеност друштва овом ризику односи се на износ потраживања од купаца на дан извештавања. Екстремни случај кредитног ризика је када купац не може или не жели да плати своје обавезе. Блажи случај кредитног ризика јесте ситуација када клијент, из одређених разлога, може да испуни само део својих обавеза.

Друштво на више начина обезбеђује наплату својих потраживања. ХК „Крушик“ а.д. је у 2022. години водио рачуна о обезбеђењу наплате својих потраживања. Настојао је да пре испоруке робе купцима обезбеди што већи проценат наплате, или да потраживање буде обезбеђено путем акредитива, гаранције неке приватне банке или меницама.

ХК „Крушик“ а.д. у циљу обезбеђења континуитета у снабдевању потребним репроматеријалом својим дугогодишњим испоручиоцима пружа неопходну помоћ која се састоји у давању аванса и техничке помоћи. Начин сарадње са овим испоручиоцима регулише се закључењем одговарајућих уговора.

Наплату кредита који су одобрени запосленима у друштву треба обезбедити путем административне забране, а код запослених који напуштају друштво, уговором обезбедити исплату целокупног износа пре одласка.

Ризик ликвидности и ризик новчаног тока представља следеће ризике:

Ризик ликвидности плаћања везује се за погоршање способности друштва да уредно плаћа све обавезе из пословања.

Ризик ликвидности имовине је ситуација кад друштво не може у целости да наплати своја потраживања. Ова врста тржишног ризика може довести до озбиљног умањења финансијске способности.

Друштво управља ризиком ликвидности одржавајући одговарајуће новчане резерве, праћењем планираних и стварних новчаних токова и одржавањем адекватног односа прилива финансијских средстава и доспећа обавеза.

Због специфичности производног програма и дугог процеса производње, да би се заштитило од ризика смањења ликвидности, друштво мора да на време обезбеди потребна финансијска средства, како се не би угрозило одвијање процеса производње.

У оваквој ситуацији све набавке су строго контролисане и реализоване поприоритету. Посебна пажња је посвећена залихама материјала и алата. Пре набавке је проверавано стање залиха, да не би дошло до дуплирања а самим тим и то повећања обавеза и погоршања ликвидности.

XII КОНТРОЛА КВАЛИТЕТА – ПРОЦЕДУРЕ

Што се система менаџмента тиче у ХК „Крушик“ а.д. имплементиран је интегрисани менаџмент систем (ИМС). Пословни приоритет корпорације је задовољење захтева и очекивања свих заинтересованих страна.

Систем ИМС-а обухвата стандарде за које су добијени сертификати од овлашћених организација (Војна контрола квалитета, швајцарско сертификационо тело SGS и Акредитационо тело Србије).

У табеларном прегледу је дат приказ издатих сертификата о контроли квалитета и признања и награда које поседује предузеће:

Назив СЕРТИФИКАТА	Орган који га је издао	Област на коју се односи
СРПС ИСО 9001:2015	СГС	QMS
СРПС ИСО 14001:2015	СГС	Заштита животне средине
Оскар квалитета -2010.година	Фонд за културу квалитета и изврности	Национ. награда за пословну изврност у категорији великих организ.
Серификат о акредитацији метролошке лабораторије СРПС ИСО 17025:2017	АТС	Преглед мерила
СРПС ИСО 9001:2015	ВКК	QMS
СОРС 9000/14	ВКК	QMS
СРПС ИСО 45001:2008	ВКК	Безбедност и здравље на раду
СРПС ИСО 14001:2015	ВКК	Заштита животне средине
СРПС ИСО 17020:2012	АТС	Контролно тело типа Ц за преглед противпожарних апарата и хидрантске мреже

Златна плакета и велика златна медаља са ликом Николе Тесле за групу иновационих пројеката -2016.година	Савез проналазача Београда у сарадњи са МО РС	Проналасци, нове технологије и индустријски дизајн
Међународна светска награда за посвећеност квалитету у златној категорији у Паризу-2016.година	Business Initiative Direktions	Допринос ХК "Крушик" у смислу руковођења, иновативности, квалитета и изврности
Јубиларна награда Привредне коморе Србије за 77 година успешног пословања-2016.година	Привредна комора Србије	
Светска награда за најбоље предузеће на пољу производње муниције и војне опреме и за најбољег менаџера године генералном директору Младену Петковићу-2018.година	The Socrates Committee Oxford UK	